NR 28

PODKARPACKI INFORMATOR KULTURALNY

2003

LISTOPAD - GRUDZIEŃ

WYDARZENIA

Światowe Spotkania Teatrów Polonijnych na Podkarpaciu

Kolejne, piąte już, a więc jubileuszowe spotkania polonijnych twórców teatralnych w Rzeszowie, z powodu zmiany zasad organizacyjnych i finansowych, odbyły się 8–11 października pod nową nazwą Światowych Spotkań Teatrów Polonijnych na Podkarpaciu. Ich organizatorami były: Rzeszowski Oddział Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" oraz działający w jego imieniu Dom Polonii oraz inicjator i organizator poprzedniej edycji spotkań Wojewódzki Dom Kultury w Rzeszowie.

Patronat nad imprezą przyjęli i wsparcia finansowego udzielili: Senat Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo Kultury oraz Marszałek i Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Spotkania te były wyjątkowe nie tylko z racji na swój jubileuszowy charakter i fakt, że obok stałych bywalców tej imprezy uczestniczył w niej po raz pierwszy Polski Teatr z Moskwy, ale także dlatego, że dwa teatry – stali bywalcy rzeszowskich spotkań, obchodziły w tym roku swoje jubileusze: 100-lecie działalności – Zespół Teatralny PZKO z Wędryni w Czechach oraz 45-lecie – Polski Teatr Ludowy ze Lwowa na Ukrainie.

Wszystkie te okoliczności złożyły się na uroczystą oprawę Światowych Spotkań Teatrów Polonijnych na Podkarpaciu, w których udział wzięło 8 teatrów z 7 państw. Dały one w sumie 12 przedstawień dla około 3500 widzów w Rzeszowie oraz wybranych miejscowościach województwa podkarpackiego: Leżajsku, Łańcucie, Strzyżowie i Trzcianie. Polonijni artyści bardzo cenili sobie te terenowe przedstawienia, chwaląc polską publiczność oraz sprawność organizacyjną i gościnność lokalnych organizatorów.

W uroczystości otwarcia Spotkań, które odbyły się w Domu Polonii w Rzeszowie, na tle wystawy fotogramów i dokumentów, obrazujących działalność obu jubilatów – Zespołu Teatralnego z Wędryni oraz Polskiego Teatru Ludowego ze Lwowa, wzięli udział m.in.: ks. biskup Edward Białogłowski oraz prof. Andrzej Stelmachowski – prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska", który odznaczył Srebrnymi Medalami Stowarzyszenia *„Za ofiarną i wytrwałą, pełną poświęceń pracę na rzecz Polaków poza granicami Kraju, w służbie dla polskiej oświaty oraz dziejów kultury i tradycji narodowych"*: Ninę Polan (Janinę Katelbach) – dyrektora Polskiego Instytutu Teatralnego z Nowego Jorku (USA) i Lesława Waisa – inicjatora i organizatora spotkań teatrów polonijnych w Rzeszowie.

W repertuarze spotkań znalazły się następujące prezentacje: „Ciotka Karola" B. Thomasa Zespołu Teatralnego MK PZKO z Wędryni (Czechy), „Na wileńskiej ulicy" K. I. Gałczyńskiego Polskiego Studia Teatralnego z Wilna (Litwa), „Śnieg" S. Przybyszewskiego Pol-

„Ciotka Karola" i Zespół Teatralny MK PZKO z Wędryni (Czechy) *fot. A. Kus*

PODKARPACKI INFORMATOR KULTURALNY NR 28 2003

www.podkarpackie.pl/informator

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
Redakcja: Departament Edukacji i Kultury – Oddział Kultury
35-959 Rzeszów, ul. Towarnickiego 3a, tel. (0-17) 850-17-27, fax 850-17-21, e-mail: csoja@podkarpackie.pl
Opr. red. i korekta: Cecylia Soja

Opr. wyd., skład i druk: Mitel s.c., tel./fax (0-17) 852-13-62, 861-26-69, e-mail: materialy@mitel.com.pl

Za zmiany w repertuarze i terminach imprez redakcja nie bierze odpowiedzialności. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Autorami informacji są placówki kulturalne Rzeszowa i woj. podkarpackiego.

Nakład: 2 000 egz. ISSN 1507-6156

skiego Teatru w Moskwie (Rosja), „Szczęśliwe wydarzenie" S. Mrożka Teatru „Dom Otwarty" z Budapesztu (Węgry), „Kogucik piekarza Sarzyńskiego" M. Chmielnickiego Teatru Lalki i Aktora „Otwarte Oczy" w Bielefeldzie (Niemcy), „Verbum nobile" S. Moniuszki Polskiego Instytutu Teatralnego z Nowego Jorku (USA), „Karczma pod czarnym wąsem" J. Broszkiewicza Polskiego Teatru z Wilna (Litwa), „Jubileuszowa Lwowska Gala" Polskiego Teatru we Lwowie (Ukraina).

Ponadto Polskie Studio Teatralne z Wilna na wyjazdowym przedstawieniu w Leżajsku zaprezentowało sztukę T. Różewicza „Kartoteka rozrzucona". Swe przedstawienia prezentowały też: w Łańcucie – Teatr z Budapesztu, w Strzyżowie – Teatr z Moskwy i w Trzcianie – Teatr z Wędryni, a bohater sztuki prezentowanej w rzeszowskim Teatrze „Maska" przez Teatr z Bielefeldu, pan Cezary Sarzyński, obdarowywał dzieci uczestniczące w spektaklu swymi wypiekami.

Prezentacji poszczególnych Teatrów dokonywał i w klimat przedstawień wprowadzał Czesław Drąg z WDK w Rzeszowie.

Zakończenie spotkań odbyło się w Klubie „Bohema" Wojewódzkiego Domu Kultury. Przy zastawionym po staropolsku tradycyjnymi potrawami stole spotkali się z aktorami i twórcami teatrów polonijnych przedstawiciele władz państwowych z wicewojewodą podkarpackim Stanisławem Długoszem oraz samorządowych z członkiem Zarządu Województwa Podkarpackiego prof. Janem Burkiem. Obecni byli także przedstawiciele władz miejskich i gminnych, które przyjmowały polonijnych gości, przedstawiciele mediów oraz organizatorzy.

Uroczystym momentem podsumowania Spotkań było uhonorowanie odznaczeniami i pamiątkami jego uczestników, w tym odznaczenie: Srebrnym Krzyżem Zasługi Mariusza Grudnia – wiceprezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Polska" – za całokształt działalności na rzecz Polonii i Polaków za granicą, a Srebrnymi Medalami Stowarzyszenia „Wspólnota Polska": Zespołu Teatralnego MK PZKO z Wędryni w Czechach, Polskiego Teatru Ludowego ze Lwowa na Ukrainie, Walerego Bortiakowa - aktora, scenografa i reżysera Polskiego Teatru Ludowego we Lwowie.

Wszystkie teatry wyjechały z Rzeszowa z pamiątkowymi plakietami i statuetkami.

Lesław Wais

Obchody 100-lecia Daru Narodowego Żarnowiec 1903–2003

Od 6 do 9 września w Muzeum w Żarnowcu miały miejsce obchody jubileuszowe 100-lecia przekazania Daru Narodowego dla Marii Konopnickiej, która 8 września 1903 roku przyjechała do Żarnowca, gdzie przekazano jej Dworek jako Dar od Narodu Polskiego z okazji 25-lecia pracy pisarskiej.

W bogatym programie obchodów jubileuszowych znalazły się m.in.: uroczysta msza święta i koncert Chóru „Cantate" z Iwonicza, sesja Rady Powiatu Krośnieńskiego oraz Rady Miejskiej w Jedliczu, w czasie której wręczono nagrodę w dziedzinie kultury i sztuki Starosty Krośnieńskiego, dyplomy honorowe „Przyjaciel Muzeum Marii Konopnickiej

ciąg dalszy na str. 30

Fragm. inscenizacji fot. arch. „Dz. Pol."

O materiały do kolejnego „Informatora" (imprezy styczeń-luty 2004 r., wydarzenia od września 2003 r.) prosimy do 28 listopada br.

W NUMERZE:

***Wydarzenia** (cz. I)* 2

Światowe Spotkania Teatrów Polonijnych na Podkarpaciu

Obchody 100-lecia Daru Narodowego. Żarnowiec 1903–2003

Teatry 4

Muzyka 7

Muzea 8

Biblioteki 19

Domy i ośrodki kultury 21

Imprezy innych organizatorów

Galerie 26

Zabytki 29

***Wydarzenia** (cz. II)* 31

Wiklina w Arboretum

Klasztor i kościół Bernardynów w Krośnie

Na okładce:
I str. – Krąg Guercina, Włochy XVII w.; „Samson i Dalila", ol./pł., ze zbiorów Galerii Dąmbskich w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

W grudniu upływa setna rocznica przekazania galerii władzom miasta Rzeszowa, z której to okazji zaprezentowany zostanie, od grudnia br. do marca 2004 r., obszerny przegląd tej znakomitej kolekcji obejmującej europejskie malarstwo i grafikę od końca XVI do pocz. XIX wieku.

fot. MAXUM

TEATRY

TEATR IM. WANDY SIEMASZKOWEJ W RZESZOWIE

35-010 Rzeszów, ul. Sokoła 7/9
Dyrektor: ***Zbigniew Rybka***
Dyrektor artystyczny: ***Jacek Bunsch***
telefony: centrala (0 17) 853-20-01
dyrekcja: 850-75-50, fax 853-27-48
Biuro Obsługi Widzów, Kasa Biletowa: 853-22-52
e-mail: teatrsiemaszkowej@zetorz.com.pl

Sprzedaż i rezerwację biletów indywidualnych i zbiorowych prowadzą: Biuro Obsługi Widzów oraz Kasa Teatru:
poniedziałek 8.00–16.00
wtorek – piątek 8.00–18.00
sobota – niedziela 15.00–18.00
tel./fax (0 17) 853-22-52
centr. 853-20-01 w. 341, 342
Impresariat Teatru:
tel. 853-20-01 w. 311

W REPERTUARZE TEATRU

DUŻA SCENA

„JAN MACIEJ KAROL WŚCIEKLICA" – Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy)
reż. Jacek Bunsch
scen. Anna i Tadeusz Smoliccy
muz. Jacek Grzywacz
obsada: Anna Demczuk, Małgorzata Machowska, Mariola Łabno-Flaumenhaft, Katarzyna Słomska, Sebastian Badurek, Robert Chodur, Mariusz Luszowski, Hilary Kluczkowski, Wojciech Kwiatkowski, Piotr Napieraj, Grzegorz Pawłowski, Przemysław Tejkowski, Paweł Wiśniewski

Wścieklica na prezydenta!!! Może właśnie ten człowiek uratuje pogrążony w kryzysie kraj? Napięcie polityczne sięga zenitu.

Paweł Wiśniewski jako J.M.K. Wścieklica
fot. J. Paszkowski

Te pytania brzmią niepokojąco aktualnie. Groteskowy nadkabaret Witkacego, mieszając śmieszność z ludzkim dramatem uwikłanego w ostrą grę polityczną J.M.K. Wścieklicy, stawia przed nami krzywe zwierciadło. Kim właściwie jest kandydat na najwyższy urząd w państwie, który mówi o sobie: „Jestem najpopularniejszy człowiek w kraju. Jestem salceson nadziany wszystkimi odpadkami świata"? Oglądajmy, dobrej zabawy, karuzela kręci się dalej...

„MAŁY KSIĄŻĘ" – Antoine de Saint-Exupéry
adapt., teksty piosenek, reż. Cezary Domagała
scen. Jerzy Rudzki
chor. Tomasz Tworkowski
muz. Tomasz Bajerski
obsada: Anna Demczuk, Mariola Łabno-Flaumenhaft, Małgorzata Machowska, Urszula Sadowińska, Beata Zarembianka, Sebastian Badurek, Mariusz Luszowski, Grzegorz Pawłowski, Przemysław Tejkowski
Mały Książę: Dominik Klich, Daniel Mosior, Tomasz Węgrzyn, Bartłomiej Zięzio

Niezwykle mądra opowieść o Małym Księciu, który przybył na Ziemię z planety B612, aby przypomnieć wszystkim, że *oczy są ślepe, dobrze widzi się tylko sercem*. To opowieść o Pilocie, który przeżył na pustyni niezwykłe spotkanie z niezwykłym chłopcem, podróżującym po różnych planetach i poznającym świat dorosłych. Mały Książę przypomina Pilotowi o sprawach istotnych, a zagubionych w szalonym wirze dorosłego życia.

Niezmienny kodeks Małego Księcia, równie ważny dla dorosłych jak i dla dzieci, tym razem jest bardzo rozśpiewany i roztańczony. Jest to musicalowa wersja utworu, barwna i widowiskowa, ale też pełna głębokiej mądrości. Przedstawienie dla dużych i małych. Każdy znajdzie w nim coś, co będzie chciał zapamiętać.

„PIAF" – Pam Gems
tł. Andrzej Zagórski
tł. piosenek Andrzej Ozga
insc., reż., chor. Jan Szurmiej
scen. Sabina Bicz
kier. muz., aranżacja Andrzej Zarycki
obsada: Małgorzata Andrzejak, Anna Demczuk, Małgorzata Machowska, Anna Sroka, Justyna Szafran (gościnnie), Beata Zarembianka, Robert Chodur, Sebastian Badurek, Wojciech Kwiatkowski, Piotr Napieraj, Grzegorz Pawłowski, Piotr Szulc, Przemysław Tejkowski, Michał Wierzbicki (gościnnie)

Jej niski, zachrypnięty głos, w którym zawarte są ból i radość życia, znają wszyscy. Choć odeszła – ciągle żyje w swoich piosenkach, śpiewanych przez najwybitniejszych artystów. Piaf... jaka była naprawdę?

„PINOKIO, CZYLI MUZYCZNA OPOWIEŚĆ O DOBRYM WYCHOWANIU" – Cezary Domagała, Tomasz Bajerski
reż. Cezary Domagała
chor. Tomasz Tworkowski
muz. Tomasz Bajerski
chor. Tomasz Tworkowski
przyg. muz. Bożena Martowicz
obsada: Mariola Łabno-Flaumenhaft, Małgorzata Machowska, Barbara Napieraj, Katarzyna Słomska, Robert Chodur, Wojciech Kwiatkowski, Mariusz Luszowski, Grzegorz Pawłowski, Sebastian Badurek, Przemysław Tejkowski, Paweł Wiśniewski

To rozśpiewany i roztańczony spektakl obfitujący w szereg zabawnych zdarzeń. I jak przystało na musical familijny, zarówno dzieci jak i dorośli będą się świetnie bawić, czasem ukradkiem ocierając łzę. A czy jest to opowieść tylko o przygodach drewnianego pajaca? O tym przekonacie się sami.

„PANNA JULIA" – August Strindberg
reż. Piotr Łazarkiewicz
scen. Katarzyna Sobańska
premiera: **13 listopada**
obsada: Maria Seweryn (gośc.), Katarzyna Słomska, Grzegorz Artman

„Panna Julia" to intrygująca historia wzięta z życia, oparta na autentycznym wydarzeniu opisanym przez prasę. W noc świętojańską Julia, córka hrabiego, flirtuje z własnym służącym. Zostaje uwiedziona. Toczy się zacięta walka o dominację, wzajemne dręczenie. Napięcie narasta, by w pewnym momencie sięgnąć zenitu...

Fascynująca i wnikliwa opowieść o destrukcyjnej sile namiętności, o ukrytych ludzkich obsesjach, o miłości tłumionej społecznymi normami, o odwiecznej walce płci i roli kobiety również we współczesnym świecie.

(ak)

„O MAŁO CO..." – Derek Benfield
reż. Pawel Pitera
premiera: **31 grudnia**
obsada: Malgorzata Jakubiec, Anna Kerth, Andrzej Szczytko (gośc.), Anna Demczuk

MAŁA SCENA

„KONTRABASISTA" – Patrick Süskind
przekł. Barbara Woźniak
reż. i aranż. przestrzeni Jacek Bunsch
korepetytor muz. Aleksander Berkowicz
w roli tytułowej ROBERT CHODUR

„(...) Partnerami Chodura są genialnie przez niego „uczłowieczony" kontrabas i... publiczność. Aktor nie pozwala widzom bezczynnie i zobojętniale polegiwać w fotelach. (...) Jest znakomity i nie do naśladowania, kiedy się śmieje lub płacze, a zwłaszcza kiedy układa w głowie scenariusz na inne, ciekawsze życie swego bohatera, które się nigdy nie zmaterializuje. Można odnieść wrażenie, że aktor bawi się rolą, raz stawiając ją na pograniczu farsy i melodramatu, to znowu nieoczekiwanie – dotykając norwidowskich strun". (*Nowiny*, 20.02.2001 r.)

„KSZTAŁT RZECZY" – Neil LaBute
reż. Tomasz Man
scen. Janek Kozikowski
muz. Łukasz Damm
występują: Małgorzata Jakubiec, Anna Sroka, Jacek Braciak (gościnnie), Artur Hauke

Jest to przedstawienie o sztuce manipulacji. Autor tekstu jest znanym hollywoodzkim reżyserem i scenarzystą i bardzo dobrze zna mechanizmy rządzące w karierach artystycznych. Pisarz stawia pytania o granice sztuki. W gąszczu multimedialnym i nadmiarze informacji trudno jest się przebić młodym artystom, dlatego szukają nietuzinkowych sposobów, żeby zaistnieć. Uciekają się często do inicjowania skandali artystycznych. Bohaterka spektaklu – młoda artystka ma przygotować dyplom. Chce zrobić instalacje. Materiał, który użyje do tej akcji jest szokujący. Cel, do którego dążyła, osiągnęła, ale jakim kosztem...

Anna Sroka i Jacek Braciak w „Kształcie rzeczy" Neila LaBute
fot. J. Wojewoda

24 RZESZOWSKIE SPOTKANIA TEATRALNE

Rzeszów, 8 listopada – 1 grudnia 2003 r.

8-9 listopada
„BAMBINI DI PRAGA" – Bohumil Hrabal
reż. Agnieszka Glińska
scen. Magdalena Maciejewska
obsada: m.in. Krzysztof Kowalewski, Zofia Kucówna, Piotr Adamczyk

13-14 listopada
„PANNA JULIA" – August Strindberg
Teatr im. Wandy Siemaszkowej, Rzeszów
reż. Piotr Łazarkiewicz
scen. Katarzyna Sobańska
obsada: Maria Seweryn (gośc.), Katarzyna Słomska, Grzegorz Artman

15-16 listopada
„NIEKTÓRE GATUNKI ORŁÓW"
Teatr na Woli, Warszawa
reż. Olaf Lubaszenko
obsada: Olaf Lubaszenko, Mariusz Czajka

20-21 listopada
„TESTOSTERON" – Andrzej Saromonowicz
Teatr Montownia, Warszawa
reż. Agnieszka Glińska
scen. Jan Kozikowski
obsada: m.in. Robert Więckiewicz, Tomasz Karolak, Krzysztof Stelmaszyk

22-23 listopada
„VINCENT I URSZULA" – Nicoloas Wright
Teatr Ateneum
reż. Barbara Sass
scen. Zofia De Ines
obsada: Magdalena Zawadzka, Joanna Pokojowska, Magdalena Wójcik, Łukasz Nowicki, Rafał Mohr (gośc.)

27-28 listopada
„PIESZO" – Sławomir Mrożek
Narodowy Teatr Stary, Kraków
reż. Kazimierz Kutz
scen. Jerzy Kalina
obsada: m.in. Krzysztof Globisz, Jerzy Trela, Anna Dymna

29 listopada
„HIOB" – Karol Wojtyła
Teatr Voskresienja, Lwów
reż. Jarosław Fedoryszyn

30 listopada – 1 grudnia
„ROZMOWA W DOMU PAŃSTWA STEIN" – Peter Hacks
Agencja Artystyczna CDN, Kraków
reż. Bogdan Augustyniak
scen. Dorota Kołodyńska
obsada: Teresa Budzisz-Krzyżanowska

Imprezy towarzyszące:
IX Międzynarodowe Biennale Plakatu Teatralnego – otwarcie wystawy

Teatr MASKA w Rzeszowie

35-064 Rzeszów, ul. Mickiewicza 13
Dyrektor naczelny i artystyczny:
Maciej K. Tondera
telefony: (0 17) 862-68-08 (centrala)
862-57-17 (sekretariat)
fax: 862-24-07
www.teatrmaska.sih.pl
e-mail: teatrmaska@sih.pl

W REPERTUARZE TEATRU

„BAŚNIOWY LAS" – Jan Ośnica
reż. Krzysztof Niesiołowski
scen. Zbigniew Burkacki
muz. Bogumił Pasternak

Sztuka parawanowa dla najmłodszych.

Przedstawienie składa się z dwóch jednoaktówek: „Różowy balonik" i „Bukiecik konwalii", pełnych humoru i łatwo wpadających w ucho piosenek.

„Baśniowy las" *fot. arch. Teatru*

Opowiada o przygodach Pana Loczka, który zawędrował do baśniowego lasu i został nauczycielem małych zwierzątek. Pan Loczek uczy swoich wychowanków z leśnego przedszkola przede wszystkim dobrych manier, które czynią życie łatwiejszym i radośniejszym. Pokazuje maluchom, jak sprawić innym radość. Tytułowy różowy balonik: pocieszacz-rozweselacz, prezent przekazywany z łapek do łapek, przyczynia się do zgody między mieszkańcami baśniowego lasu.

Druga jednoaktówka przedstawia historię Misia, który po całym świecie szuka konwalii na urodziny Pana Loczka, a okazuje się, że ma je we własnym ogródku... Najważniejsze, że właściwy prezent trafia do właściwych rąk i wszystko kończy się szczęśliwie.

„NIEBIESKI PIESEK" – Gyula Urban
tłum. Barbara Benke, Zofia Szczygielska
reż. Krzysztof Niesiołowski
scen. Zbigniew Burkacki
muz. Jerzy Derfel
teksty piosenek: Joanna Kulmowa

Przedstawienie dla najmłodszych.

Niebieski kolor psiej sierści nie pomaga znaleźć przyjaciela. Wszyscy albo się śmieją, albo dziwią, albo dokuczają, a nikt nie traktuje takiego INNEGO poważnie. Niebieski czuje się bardzo samotny i postanawia wyruszyć w świat na poszukiwanie kogoś, kto chciałby się z nim zaprzyjaźnić. Nie jest mu łatwo, bo jakże mogłoby być łatwo małemu psiakowi (i to w takim kolorze!) w wielkim świecie. Nadchodzi jednak moment, gdy jego smutne życie się odmienia.

Poza tym okazuje się, ze istnieją kraje, w których żyją tylko niebieskie pieski, a wielkie zadziwienie wzbudziłoby tam pojawienie się psa brązowego, rudego czy białego w czarne łaty!

„AUDIENCJA III" – Bogusław Schaeffer
reż. Grzegorz Matysik
premiera: **21 listopada**
grają: Anna Kerth, Artur Hauke i Grzegorz Matysik (wymiennie z Arturem Hauke)

Bogusław Schaeffer jest jedynym na świecie kompozytorem piszącym dla teatru. Skomponował 440 utworów muzycznych i napisał 39 sztuk teatralnych, które zostały przetłumaczone na 16 języków. Schaeffer jest niezmiennie fascynujący i zaskakujący, młody, niestrudzony i pełen zapału. Trudno sobie wyobrazić współczesną sztukę bez jego entuzjazmu i obsesyjnej potrzeby odkrywania i niewyczerpanej siły tworzenia. W sztuce jest tylko jedna droga – mówi Schaeffer – naprzód!

AUDIENCJA III składa się z 18 krótkich scen między mężczyzną a kobietą. Każda scena ma odrębny temat. Wszystkie są pełne humoru, prawd życiowych i filozofii. Dwoje aktorów płynnie wchodzi w coraz to inne role, wciągając publiczność do pełnej niespodzianek gry. Mężczyzna gra kompozytora, pisarza, aktora, poetę, pedagoga. Kobieta: uczennicę, gospodynię, intelektualistkę, aktorkę, damę.

AUDIENCJA III prezentowała była m.in. w Szwecji, Norwegii, Niemczech i Danii. W sztukach Bogusława Schaeffera grają wybitni polscy aktorzy, m.in. Stanisława Celińska, Janusz Gajos, Jan Frycz, Andrzej Grabowski.

„O DWÓCH TAKICH, CO UKRADLI KSIĘŻYC" – Kornel Makuszyński
reż. i adapt. Irena Dragan
scen. Urszula Kubicz-Fik
muz. Teresa Ostaszewska
teksty piosenek: Liliana Barańska
premiera: **30 listopada, godz. 16.30**

Historię Jacka i Placka przepełnia wiara, że zło musi zawsze ustąpić przed dobrem. Bracia przemie-

„O dwóch takich, co ukradli księżyc"
fot. J. Kamoda

rzają cały świat w poszukiwaniu „szczęśliwego kraju bez pracy". Chociaż są tylko biednymi, małymi chłopcami, udaje im się pokonać wszystkie trudności. Poznanie świata pomaga im poznać samych siebie i zmusza do zastanowienia się nad swoją życiową postawą. Pod wpływem doznanego dobra Jacek i Placek ulegają cudownej metamorfozie. Cyniczni bracia zamieniają swój egoizm i złośliwość na cenną umiejętność współczucia innym. Bliźniacy przekonują się, że człowiek szlachetny wszędzie znajdzie sprzymierzeńców.

„BALLADYNA" – Juliusz Słowacki
adapt. i reż. Maciej K. Tondera
scen. Alexander Łabiniec
muz. Piotr Sowiński
asystent reż.: Elżbieta Winiarska

Spektakl dla młodzieży i dorosłych.

Formułę lalkową wybrano nie dla uproszczenia, ale dla podkreślenia złożoności utworu. Jeżeli bowiem sam autor nagromadził w nim taką ilość magicznych zjawisk, to zatopienie jego utworu całkowicie w świat teatralnej plastyki będzie jedynie dodaniem jeszcze jednego do „dziesięciu tysięcy" celów, jakie Słowacki przeznaczył „Balladynę". We wspaniałym świecie teatralnych lalek jeszcze mocniej odczuć można marionetkowość postaci, których sznurki pociąga ze złośliwą uciechą Nemezis.

W niedziele na afiszu godz. 16.30

9.11. – *„Balladyna"*
16.11. – *„Baśniowy las"*
23.11. – *„Niebieski piesek"*
30.11. – *„O dwóch takich co ukradli księżyc"* – ***premiera***

7.12. – *„Baśniowy las"*
14.12. – *„O dwóch takich, co ukradli księżyc"*

ESTRADA RZESZOWSKA

35-025 Rzeszów
ul. Jagiellońska 24
Dyrektor naczelny i artystyczny:
Dariusz Dubiel
Dyrektor Sceny Propozycji:
Janusz Pokrywka
tel.: (0 17) 853-80-04

PROPOZYCJE IMPREZ

15 listopada
„BŁĘKITNY ZAMEK" – musical
Teatr Muzyczny – Lublin
Rzeszów – Filharmonia

22 i 23 listopada
„W ŚWIECIE OPERETKI I MUSICALU" – Krystyna Tyburowska i jej goście
Opera i Operetka – Kraków
22.11 – Rzeszów – sala Filharmonii
23.11 – Przemyśl – Zamek Kazimierzowski

14 grudnia
„WIEDEŃSKA KREW" – operetka z **udziałem Grażyny Brodzińskiej**
Teatr Muzyczny z Gliwic
Rzeszów – sala Filharmonii

W STAŁYM REPERTUARZE

„A TO POLSKA WŁAŚNIE" – wg Stanisława Wyspiańskiego
adapt. i reż. Dariusz Dubiel
scen. Janusz Pokrywka
muz. Krzysztof Zwierzyński

Spektakl ten jest małą formą teatralną. Teksty scenariusza pochodzą z dwóch dramatów S. Wyspiańskiego: „Wyzwolenia" i „Wesela".

CZARNE KWIATY" – wg Cypriana Kamila Norwida, czyli rzecz o Chopinie, Mickiewiczu, Słowackim i nie tylko...
oprac. dram. i reż. Dariusz Dubiel
scen. Janusz Pokrywka

Na spektakl składają się eseje „Czarne kwiaty" wraz z fragmentami „Promethidiona" i „Fortepianu Chopina".

„SUMMA CUM GRANO SALIS"
reż. i scen. Janusz Pokrywka
muz. Antoni Mleczko

Są to widowiska ryczałtowe dla młodzieży i dorosłych.

MUZYKA

FILHARMONIA IM. A. MALAWSKIEGO W RZESZOWIE

35-959 Rzeszów
ul. Chopina 30
Dyrektor naczelny:
Wergiliusz Gołąbek
Dyrektor artystyczny:
Tadeusz Wojciechowski
telefony:
dyrekcja: tel./fax (0 17) 862-23-33
centrala: 862-84-08
Biuro Koncertowe: 862-85-07
e-mail: filh.rz@pro.onet.pl
www.filharmonia.rzeszow.pl

6 listopada, godz. 13.00
Koncert dla młodzieży szkolnej

7 listopada, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Tadeusz Wojciechowski – dyrygent
Regina Strokosz-Michalak – fortepian
W programie:
A. Malawski – *Uwertura*
E. Bröschel – *Straussiana*
R. Addinsel – *Koncert warszawski*
L. van Beethoven – *IV Symfonia B-dur op. 60*

14 listopada, godz. 19.00
Wieczór wokół jazzu
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Bernard Chmielarz – dyrygent
Trio Włodzimierza Nahornego
Włodzimierz Nahorny – fortepian
Mariusz Bogdanowicz – kontrabas
Piotr Biskupski – perkusja
Lora Szafran – śpiew

21 listopada, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Imants Resnis – dyrygent
Paweł Kowalski – fortepian
W programie:
E. Chabrier – *Espania*
M. Ravel – *Koncert fortepianowy G-dur*
A. Chaczaturian – *Suita z baletu „Gajane"*
A. Borodin – *Tańce połowieckie*

Paweł Kowalski *fot. arch. Filh.*

4 grudnia, godz. 13.30
Mikołajkowy koncert dla młodzieży szkolnej

5 grudnia, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Michał Nesterowicz – dyrygent
Artur Jaroń – fortepian
W programie:
C. Debussy – *„Mała suita"*
C. Debussy – *Fantazja na fortepian i orkiestrę*
F. Schubert – *VI Symfonia C-dur*

12 grudnia, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Krzysztof Słowiński – dyrygent
Anna Gutowska – skrzypce
W programie:
B. Bartok – *II Koncert skrzypcowy*
A. Szalowski – *Uwertura*
M. Malecki – *Symfonia*

Anna Gutowska *fot. arch. Filh.*

MUZEA

MUZEUM OKRĘGOWE W RZESZOWIE

35-030 Rzeszów
ul. 3 Maja 19
Dyrektor: ***Sylwester Czopek***
telefony: dyrekcja (0-17) 853-52-78
tel./fax 853-27-81
e-mail: mr@muzeum.rzeszow.pl
www.muzeum.rzeszow.pl

Wystawy stałe:
- **Galeria Dąmbskich – malarstwo europejskie XVI–XX wieku**
- **Galeria malarstwa polskiego XVIII–XX wieku**
- **Porcelana i fajans**
- **Kamień-brąz-żelazo – pradzieje Polski południowo-wschodniej**

Wystawy czasowe:
- **Żołnierze gen. Sikorskiego. Polskie Siły Zbrojne 1939–1945** (październik – grudzień)
- **Od Biblii Leopolity do Konstytucji Trzeciego Maja.** Starodruki polskie w zbiorach Biblioteki Muzeum (do końca grudnia br.)
- **Mistrzowie i ich dzieła.** Malarstwo i rysunek artystów polskich od drugiej połowy XVIII wieku do 1939 roku (6.XI–31.III 2004)
- **Stulecie Galerii Dąmbskich w Rzeszowie.** Wystawa jubileuszowa (XII 2003 – III 2004)

Muzeum czynne:
wtorek, piątek 10.00–17.00
środa, czwartek 10.00–15.00
niedziela 9.00–14.00 (wstęp wolny)

Biblioteka: wtorek – piątek 10.00–14.30

Ceny biletów: 5 zł i 3 zł (ulgowe)
przewodnik – 10 zł

18 grudnia, godz. 13.00
Koncert dla młodzieży szkolnej

19 grudnia, godz. 19.00
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Sławomir Chrzanowski – dyrygent
Nina Nowak – mezzosopran
W programie: amerykańska muzyka musicalowa i świąteczna

31 grudnia, godz. 18.00
Koncert sylwestrowy
ORKIESTRA FILHARMONII RZESZOWSKIEJ
Waldemar Malicki – solista (fortepian) i gospodarz wieczoru

ŻOŁNIERZE GENERAŁA SIKORSKIEGO POLSKIE SIŁY ZBROJNE NA ZACHODZIE 1939–1945

Po przegranej kampanii wrześniowej 1939 roku ani rząd, ani naczelne władze wojskowe nie podpisały aktu kapitulacji. Polska nadal pozostawała więc członkiem koalicji antyhitlerowskiej i była uznawana przez wiele państw. Na czele utworzonego we Francji rządu stanął gen. Władysław Sikorski, który pełnił zarazem funkcję Naczelnego Wodza. Równocześnie rozpoczęto formowanie sił zbrojnych. Pod koniec 1939 r. Wojsko Polskie we Francji liczyło już ok. 50 tys. żołnierzy. Po upadku Francji rząd polski przeniósł się do Wielkiej Brytanii, gdzie ewakuowano też ocalałe oddziały wojskowe. Prace organizacyjne rozpoczęto od nowa.

Polskie Siły Zbrojne (PSZ) na Zachodzie składały się z wojsk lądowych, marynarki wojennej i lotnictwa. W ciągu 6 lat wojny przeszło przez nie ok. 300 tys. żołnierzy. Najliczniejsze były wojska lądowe, które walczyły na tere-

Gen. Władysław Sikorski wśród żołnierzy PSZ *fot. arch. Muz.*

nie kilku krajów europejskich (Francja, Norwegia, Belgia, Holandia, Niemcy, Włochy) oraz na terenie Afryki. Poczesne miejsce w dziejach polskiego oręża zajęły takie miejsca bitew, jak: Narwik, Tobruk, Monte Cassino czy Falaise.

Osobną część stanowiły Polskie Siły Powietrzne, które szczególnie wsławiły się podczas bitwy o Anglię. W 1944 r. dysponowały one 14 dywizjonami bojowymi. W Polskiej Marynarce Wojennej służyło (łącznie): 2 krążowniki, 9 niszczycieli i 3 okręty podwodne. W momencie zakończenia wojny PSZ liczyły ogółem ponad 190 tysięcy żołnierzy, będąc istotną częścią koalicji antyniemieckiej.

Prezentowana wystawa jest próbą przedstawienia tego wysiłku zbrojnego. Pokazano najważniejsze wydarzenia, jednostki wojskowe i dowódców. Kilkanaście manekinów obrazuje różne rodzaje umundurowania używanego w PSZ. Uzupełnia je zestaw takich elementów wyposażenia, jak: hełmy, ładownice, tornistry, chlebaki, manierki, menażki itp.

Interesująco przedstawia się kolekcja broni francuskiej, brytyjskiej i amerykańskiej, używanej w PSZ, w tym rzadko pokazywane ręczne karabiny maszynowe „Chatellerault" i „Bren" oraz wielkokalibrowy karabin maszynowy „Browning". Modele okrętów, samolotów i czołgów obrazują sprzęt, jakim posługiwali się żołnierze polscy na Zachodzie. Na wystawie zaprezentowano także odznaczenia, odznaki, legitymacje, dokumenty i pamiątki żołnierzy PSZ.

Ekspozycja oparta jest na zbiorach rzeszowskiego kolekcjonera Jana Partyki, uzupełnionych eksponatami własnymi Muzeum Okręgowego oraz wypożyczonymi z kilku innych placówek muzealnych. Będzie czynna do końca bieżącego roku.

Jerzy Majka

STARODRUKI POLSKIE W ZBIORACH BIBLIOTEKI MUZEUM

Po 38 latach kilkadziesiąt najcenniejszych starodruków z zasobu Biblioteki Muzeum Okręgowego zostało udostępnionych zwiedzającym. Wśród eksponatów znajdują się: książki religijne, zielniki, zbiory przywilejów, zabytki literatury pięknej czy też przewodniki geograficzne. Na wystawie zobaczyć można m.in. inkunabuł z 1482 roku, biblię w tłumaczeniu Jana Leopolity z 1577 roku, wydania dzieł Jana Kochanowskiego, kroniki Jana Długosza, jeden z pierwszych egzemplarzy Konstytucji Trzeciego Maja. Oprócz eksponatów zaprezentowano na planszach krótką historię drukarstwa polskiego oraz wyjaśniono podstawowe pojęcia związane z drukarstwem. Wystawa czynna do końca 2003 roku.

Uczta przy kominku – iluminacja z inkunabułu. Holandia, XV wiek

Bogdan Kreczmar

MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA
Malarstwo i rysunek artystów polskich od drugiej połowy XVIII wieku do 1939 roku

Wystawa prezentuje dzieła wielkich i malych mistrzów tworzących na przestrzeni tego czasu (ponad 150 lat) znakomite studia oraz szkice, realizowane na podłożu papieru i wykonane w technikach: akwareli, gwaszu, pasteli, tempery, kredki, ołówka, węgla, tuszu (piórkiem i lawowane) oraz innych.

Ta obszerna ekspozycja ma układ chronologiczno-tematyczny i pokazuje obrazy najwybitniejszych polskich malarzy i rysowników (od drugiej połowy XVIII wieku, poprzez XIX stulecie do 1939 roku), którzy tworzyli: portrety, portrety konne, wizerunki koni, sceny rodzajowe i historyczne, motywy religijne, weduty, krajobrazy i martwe natury. Zaprezentowane będą wspaniałe dzieła między innymi: Józefa Peszki, Kazimierza Wojniakowskiego, Alojzego Rejchana, Piotra Michałowskiego, Henryka Rodakowskiego, Artura Grottgera, Juliusza Kossaka, Stanisława Chlebowskiego, Maksymiliana Gierymskiego, Władysława Czachórskiego, Witolda Pruszkowskiego, Jana Matejki, Józefa Chełmońskiego, Józefa Pankiewicza, Jacka Malczewskiego, Teodora Axentowicza, Leona Wyczółkowskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Józefa Mehoffera, Jana Stanisławskiego, Olgi Boznańskiej, Juliana Fałata, Wojciecha Kossaka, Kazimierza Sichulskiego, Stanisława Dębickiego, Wojciecha Weissa, Tadeusza Makowskiego, Zygmunta Waliszewskiego, Stanislawa Noakowskiego, Stanisława Ignacego Witkiewicza, Tytusa Czyżewskiego i Zofii Stryjeńskiej.

Na ekspozycji tej zostanie wystawiona obszerna grupa pasteli w jednym z najczęściej uprawianym przez twórców gatunku malarstwa – portrecie. Pastel jest techniką pośrednią między rysunkiem a malarstwem. Artysta posługuje się suchą farbą uformowaną w cienkie i miękkie pałeczki, które wciera na papier lub karton. Nie wsiąkają one w podłoże, dlatego mogą ulec zniszczeniu wskutek mechanicznego obsypania, ale obrazy tak malowane mają piękne, jasne i delikatne kolory, które nie ulegają zmianie pod wplywem czasu. Walorem pastelu jest jego linearność, która niekiedy dominuje w dziełach pastelistów, oraz rozbielone barwy. Technika ta była niezwykle popularna między innymi wśród polskich portecistów drugiej połowy XVIII wieku, którzy chętnie się nią posługiwali. Pastelami równie często malowano w okresie modernizmu. Artyści tej epoki, m.in.: Leon Wyczółkowski, Teodor Axentowicz, Jan Stanisławski, Kazimierz Sichulski – tworzyli z niezwykłym mistrzostwem portrety, jak też pejzaże i martwe natury. Natomiast w dwudziestoleciu międzywojennym Stanisław Ignacy Witkiewicz wykonywał na zamówienie w swojej Firmie Portretowej slynne pastelowe wizerunki.

Inną techniką jest akwarela. Obrazy maluje się rozpuszczanymi w wodzie farbami kładzionymi cienką warstwą na (przeważnie białym) papierze i pergaminie. Technika ta była popularna w XVIII i XIX wieku. Stosowano ją często do robienia szkiców. Ze względu na niemożność dokonywania

Kazimierz Sichulski, „Irysy"; 1917, pastel/karton fot. Maxum

korekt i zmian wymaga znacznej biegłości artystycznej i dużej precyzji. Akwarela w XIX stuleciu była powszechna wśród pejzażystów i dokumentalistów. Malowano nią też studia portretowe. Na przestrzeni tego czasu niemal każdy artysta sięgał do tej pozornie łatwej techniki, ale triumfy święcili tylko nieliczni. Uznanie zdobyli tacy malarze, jak: Piotr Michałowski, Juliusz Kossak – mistrzowie portretów konnych i wizerunków koni oraz scen batalistycznych. Interesujące są też akwarele wielkiego dziewiętnastowiecznego portrecisty Henryka Rodakowskiego. Największym akwarelistą, perfekcjonistą tej techniki był jednak Julian Fałat, absolutny oraz niekwestionowany mistrz, szczególnie krajobrazu (chociaż malował sceny myśliwskie i inne). Znanymi mistrzami akwareli byli także między innymi: Seweryn Bieszczad (malarz scen rodzajowych, pejzaży i wedut) oraz światowej sławy artysta Tadeusz Makowski.

Odmienną malarską techniką jest gwasz. Obrazy powstają przy użyciu farby wodnej kryjącej (nieprzezroczystej) z dodatkiem bieli, na podobraziu białego lub kremowego papieru. Po wyschnięciu gwasz trochę jaśnieje i nabiera świetlistości, przez co daje efekt zbliżony do pasteli. W XVII i XVIII wieku malowano tą techniką miniatury portretowe, natomiast w XIX stuleciu artyści polscy tworzyli gwaszem, nade wszystko portrety i pejzaże.

Tempera, kryjąca farba stosowana między innymi na papierze, jest jedną z najpowszechniejszych technik malarskich znaną od czasów starożytnych. Tworzyli nią również nasi artyści, łącząc czasem temperę z gwaszem i akwarelą.

Obok malarstwa – królowej sztuk pięknych, którego istotą jest posługiwanie się linią i plamą barwną, a niekiedy tylko plamą kolorystyczną, równie ważną, zamierzoną i skończoną formą wypowiedzi artystycznej jest rysunek, istniejący od czasów przedhistorycznych. Podstawową jego zasadą jest posługiwanie się linią na płaszczyźnie. Rysunki są najczęściej wykonywane na podłożu białego, jak też różnobarwnego papieru, o zróżnicowanej jego fakturze; tworzone kredką, ołówkiem, węglem, tuszem (piórkiem oraz lawowane) oraz sepią, sangwiną, atramentem i technikami łączonymi (mieszanymi). Możliwość szybkiego wykonania rysunków (o różnej tematyce) spowodowało, że były one popularne wśród kolekcjonerów XVIII i XIX wieku, a jego zbiory zajmowały w muzeach od XIX stulecia odrębne gabinety rycin. Niezliczone rysunki jako podstawa procesu twórczego były wykonywane przez wszystkich artystów, którzy najczęściej traktowali je jako szkice.

Są jednak twórcy, dla których zasadniczą formą wypowiedzi jest właśnie rysunek. Wybitnym rysownikiem (jak też akwarelistą) był Jan Piotr Norblin, znany między innymi ze scen rodzajowych. Również najwybitniejszy romantyczny malarz Piotr Michałowski często tworzył ołówkiem, głównie szkice koni. Rysunki (polowania, portrety konne, batalistykę), przeważnie podkolorowywane akwarelą, wykonywał Juliusz Kossak. Najwybitniejszym dziewiętnastowiecznym rysownikiem był Artur Grottger, twórca między innymi pełnych maestrii portretów. Wykonywał je ołówkiem, kredką i niekiedy węglem. Jego doskonałe umiejętności warsztatowe współgrały z wnikliwym studium modeli. Inny artysta Jan Matejko, główny przedstawiciel polskiego malarstwa historycznego, tworzący przede wszystkim monumentalne płótna ukazujące wielkie i dramatyczne chwile naszego narodu, pozostawił ogromną ilość studiów rysunkowych do swych obrazów jak też kameralnych szkiców. Także Stanisław Wyspiański, wszechstronny artysta polski przełomu XIX i XX wieku, wykonywał liczne rysunki i szkice, podobnie jak też Jacek Malczewski, najważniejszy przedstawiciel symbolizmu w sztuce polskiej.

Obok wiodącego rysunku ołówkiem artyści sięgali też po kredkę, sangwinę, węgiel, sepię i wykonywali szkice przyrody oraz studia portretowe. Szczególnie efektowne rysunki, znakomite technicznie, tworzono piórkiem (tuszem). Szkicowano przede wszystkim sceny rodzajowe, historyczne i pejzaże. Niekiedy były one lawowane; poszczególne partie rysunku (głównie piórkowego), podmalowywano rozwodnionym tuszem. Uzyskiwano przez cieniowanie pogłębienie plastyczności i wzmocnienie kontrastów światłocienia. Z takich dziel, widoków i architektury słynął Stanisław Noakowski. Niekiedy techniki rysunkowe wzajemnie się przenikały, malowano też na ołówkowych (głównie) szkicach akwarelami, gwaszem itp.

Na wystawę tę składa się 150 obiektów 70 polskich artystów. Pokazane zostaną wybitne dzieła sztuki, reprezentatywne dla poszczególnych twórców, obejmujące wiele tematów tworzonych w różnorodnych technikach na podłożu z papieru. Są też kameralne szkice, w których dostrzegalny jest zamysł i często pierwsza koncepcja dzieła. Ekspozycja ukazuje też prace, które są czasem autonomicznymi dziełami sztuki. Walorem wystawy jest także prezentacja pięknych obiektów pokazywanych publicznie bardzo rzadko, niekiedy po raz pierwszy.

Na ekspozycję składają się bogate zbiory Muzeum Okręgowego w Rzeszowie i obiekty wypożyczone z następujących instytucji: Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, Muzeum Okregowego w Tarnowie, Muzeum Podkarpackiego w Krośnie, Muzeum im. prof. Stanisława Fischera w Bochni, Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, Muzeum Historycznego w Sanoku, Muzeum-Zamku w Łańcucie, Muzeum Regionalnego w Jaśle i Muzeum w Jarosławiu. Wystawa ta będzie niewątpliwie wydarze-

STULECIE GALERII DĄMBSKICH W RZESZOWIE

W grudniu br. upływa setna rocznica przekazania Galerii Dąmbskich pod opiekę władz miasta Rzeszowa. Zabytkowy zespół malarstwa i grafiki, pozostający od 1944 r. w zbiorach rzeszowskiego Muzeum, zalicza się do najdawniejszych polskich kolekcji tworzonych z myślą o udostępnieniu ich zasobów społeczeństwu. Galeria zaś od ponad stu pięćdziesięciu lat służy temu celowi.

Zawarte w niej zbiory malarstwa obejmują 163 obrazy olejne, które powstały między końcem XVI a początkiem XIX stulecia w artystycznych środowiskach: Italii, Niderlandów, Francji, Austrii, Niemiec.

Jednym z przejawów mecenatu w Europie w czasach oświecenia było gromadzenie dzieł sztuki i historycznych zabytków. Ideę tworzenia kolekcji urzeczywistniali za przykładem Stanisława Augusta Poniatowskiego liczni miłośnicy sztuki i narodowych pamiątek.

Łukasz Dąmbski, pochodzący ze średniozamożnej szlachty, stworzył na przełomie XVIII i XIX w. zbiór europejskiego malarstwa liczący blisko 300 pozycji. Galeria, z woli właściciela, służyła publicznemu użytkowi, udostępniana w jego lwowskiej siedzibie. Burzliwe losy kolekcji po śmierci jej założyciela, przewożonej między Lwowem, Wolą Bazylową i Krakowem, przerwało postanowienie Stanisława Dąmbskiego (spadkobiercy Łukasza w czwartym pokoleniu) o przekazaniu jej magistratowi miasta Rzeszowa. W latach dwudziestych ubiegłego wieku Ossolineum, sprawujące merytoryczny nadzór nad galerią, zabrało do Lwowa liczebnie mniejszą, lecz cenniejszą pod względem artystycznym partię malowideł, które obecnie pozostają w Lwowskiej Galerii Obrazów. Z chwilą utworzenia w Rzeszowie miejskiego Muzeum, zespół dawnego malarstwa wystawiono w kamieniczce w Rynku. Od ponad trzydziestu lat obrazy z kolekcji mają swoje stałe miejsce w muzealnej ekspozycji w dawnym klasztornym budynku oo. Pijarów przy ul. 3 Maja.

Christian Ernst Wilhelm Dietrich (Niemcy, XVIII w.), „Ozjasz", kopia obrazu Rembrandta, olej/płótno

Jubileusz stulecia powierzenia Galerii Dąmbskich władzom naszego miasta z intencją udostępnienia jej społeczeństwu, stał się okazją do zaprezentowania możliwie najobszerniejszego przeglądu kolekcji.

Muzealna ekspozycja malarstwa ze zbiorów Łukasza Dąmbskiego pokazuje przede wszystkim wielorakość tendencji i kierunków znamiennych dla sztuki, którą tworzyli w rozmaitych ośrodkach Europy w XVII w. mistrzowie baroku i ich późniejsi naśladowcy. Ci ostatni również kopiowali wcześniejsze dzieła z czasów renesansu i manieryzmu.

Barbara Adamska

niem ze względu na prezentację cennych i unikalnych dzieł znakomitych artystów. Ekspozycja będzie czynna od 6 listopada br. do 31 marca 2004 roku.

Maria Stopyra
– komisarz wystawy

Szkoła wenecka, XVII w., „Madonna z Dzieciątkiem i śś. Katarzyną i Hieronimem", olej/płótno

fot. Maxum (x2)

MUZEUM ETNOGRAFICZNE im. F. Kotuli

Oddział Muzeum Okręgowego w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, Rynek 6
*Kierownik: **Krzysztof Ruszel***
tel. (0 17) 862-02-17

Wystawy stałe:
- **Stroje ludowe Rzeszowiaków i Lasowiaków**
- **Dawna rzeźba ludowa**

Wystawy czasowe:
- **„Człowiek rodzi się na śmierć i umiera na życie" – obrzędy przejścia** (wrzesień – grudzień)

Muzeum czynne:
od wtorku do czwartku 9.00–14.00
piątek 9.00–17.00
niedziela 9.00–14.00

Ceny biletów:
4 zł i 2 zł (ulgowe)

Archiwum czynne w dni robocze w godz. 9.00-14.00

MUZEUM PODKARPACKIE W KROŚNIE

38-400 Krosno
ul. Piłsudskiego 16
*dyrektor: **Jan Gancarski***
tel. (0 13) 432-13-76
dyrekcja: tel./fax (0 13) 432-43-01
e-mail: poczta@muzeum.krosno.pl
lub dyrekcja@muzeum.krosno.pl
internet: www.muzeum.krosno.pl

Wystawy stałe:
- **Pradzieje Podkarpacia**
- **Z dziejów Krosna i regionu**
- **Historia oświetlenia** (z największą kolekcją lamp naftowych w Europie)
- **W kręgu twórców krośnieńskich XIX i XX w.** (malarstwo, rzeźba, rysunek)
- **Szkło podkarpackich hut**
- **Fortepian Pleyela z około 1860 r.** (identyczny jak instrument, na którym grał Fryderyk Chopin)

Wystawy czasowe:
- **Trzeciescy** (listopad – grudzień)
- **Miecze Samurajów na przestrzeni wieków** (listopad – grudzień)
- **Kościół i klasztor OO. Kapucynów w Krośnie. 250 lat działalności** (październik – grudzień)

Muzeum czynne:
wt.–niedz. (pon. ekspozycje nieczynne)
od listopada do kwietnia w godz. 10.00–14.00

Biblioteka:
w dni robocze 8.00–15.00

Ceny biletów:
bilet wstępu (wystawa stała) – 6 zł, 3 zł (ulgowy)
bilet wstępu na wystawę czasową – 4 zł, 2 zł (ulgowy)
wstęp wolny na wystawy stałe – niedziela
przewodnik – 15 zł
przewodnik po starówce – 30 zł

MUZEUM HISTORII MIASTA RZESZOWA

Oddział Muzeum Okręgowego w Rzeszowie
35-064 Rzeszów, Rynek 12
(wejście od ul. Baldachówka)
tel. (0 17) 875-41-98

Wystawa stała:
- **Sześć wieków Rzeszowa (1354–1944)**
- **Podziemna Trasa Turystyczna**

Muzeum czynne:
wtorek, piątek 10.00–17.00
środa, czwartek 9.00–15.00
niedziela 9.00–14.00 (od 1.XI do 31.III), 12.00–17.00 (od 1.IV do 31.X)

TRZECIESCY

Począwszy od pierwszych dni listopada br. Muzeum Podkarpackie w Krośnie prezentuje nową wystawę czasową, poświęconą blisko trzystuletniej obecności rodziny Trzecieskich na ziemi krośnieńsko-sanockiej. Pomysł przygotowania ekspozycji zrodził się w trakcie długoletnich już zainteresowań historią rodziny. Jej zamierzeniem jest ocalenie od zapomnienia wyjątkowego znaczenia Trzecieskich w sferze kulturalno-społeczno-politycznej na naszych terenach w przeciągu kilkuset lat.

Historia rodziny Trzecieskich sięga odległych początków państwa polskiego. Protoplastą rodu był fundator kościoła św. Jakuba na Kazimierzu w Krakowie, zaś pierwszym znanym z imienia jego przedstawicielem był Dobiesław z Trzecierza, zmarły po 1378 r. Posiadłości ziemskie rodziny koncentrowały się wówczas w powiecie proszowskim oraz ziemi sądeckiej.

Współcześnie żyjący Trzeciescy wywodzą się z linii Tomasza z Trzecierza, żyjącego w XV w. Jego wnuk Stanisław dał początek Trzecieskim z Dynowa i Miejsca Piastowego. Wśród potomków Stanisława Hipolit, osiadły w Dydni na pocz. XVII w., był pierwszym Trzecieskim na stałe związanym z ziemią krośnieńsko-sanocką.

W dziejach rodziny na trwałe zapisało się wielu jej reprezentantów. Żyjący na przełomie XVIII i XIX w. Jakub (1766–1830) utworzył wśród mieszczan dynowską gwardię narodową. W odziedziczonym Dynowie wzniósł zaś ok. 1814 r. dwór o klasycyzujących formach, który zachował się do czasów II wojny światowej. Kilka lat przed wybudowaniem posiadłości Jakub ożenił się z Franciszką Głogowską. Z małżeństwa ich urodziło się sześcioro dzieci: Józef, Hieronim, Henryk, Stanisław, Katarzyna i Antonina.

W pamięci potomnych zapisał się wnuk Jakuba, syn Józefa – Zbigniew Trzecieski (1837–1906). Jako członek licznych towarzystw galicyjskich poświęcał się działalności społecznej. Należał m.in. do Towarzystwa Rolniczego w Krakowie, Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarskiego we Lwowie, Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego we Lwowie i Galicyjskiego Towarzystwa Łowieckiego.

Ważną postacią w historii rodu jest brat wspomnianego wyżej Jakuba – Jan Michał (1774–1842), protoplasta miejsteckiej linii Trzecieskich. W roku 1803 zamieszkał on ze swą żoną Magdaleną Franciszką Wiktorówną w drewnianym dworze w Polance. W ciągu całego życia zgromadził pokaźny majątek w postaci ośmiu wsi, stawiający go w szeregu bogatej szlachty, pretendującej do tytułów arystokratycznych. Jan Michał kładł silny nacisk na wykształcenie obydwu swych synów, posyłając ich na zagraniczne studia.

Franciszek (1807–1875), starszy syn Jana Michała, studiował prawo na Uniwersytecie Wiedeńskim. W roku 1831 podjął decyzję o wstąpieniu do wojska. Odbył on kampanię w korpusie gen. Ramorino, odbierając z jego rąk złoty Krzyż Virtuti Militari po bitwie pod Drobinką. Po powrocie do kraju Franciszek poświęcił się działalności społecznej i parlamentarnej. Propagował zniesienie pańszczyzny, podniesienie poziomu oświaty wśród najuboższych oraz wprowadzenie wzorem za-

Jan Wojciech Trzecieski (1855–1909)

chodnich państw europejskich obwiązkowej asekuracji od ognia. Ponadto był on członkiem licznych towarzystw galicyjskich, a w 1865 r. założył w Krakowie Wydawnictwo Dzieł Tanich i Pożytecznych, przemianowane następnie na Towarzystwo Przyjaciół Oświaty.

Tytus (1811–1878), młodszy brat Franciszka, zapisał się w historii jako pionier przemysłu naftowego w Polsce. Na terenie jednego ze swych dóbr, w Ujściu Ruskim, założył dwie fabryki: hamernię i hutę szkła. Prowadził on badania ropy naftowej, współpracując z Ignacym Łukasiewiczem. Na stałe związał się z Krosnem, tworząc tu w 1874 r. Towarzystwo Zaliczkowe. W uznaniu za jego wszechstronną działalność społeczną w Krośnie i regionie radni miasta nadali Tytusowi godność honorowego obywatela.

Działalność w sferze przemysłu naftowego kontynuował syn Tytusa, Adam (1850–1911). Był on członkiem wielu towarzystw i spółek wydobywczych w Galicji oraz udziałowcem kopalń na calym Podkarpaciu. Na własną rękę prowadził poszukiwania i wydobycie ropy naftowej, m.in. w Rogach, Wólce k. Rymanowa i Sadkach.

W historii rodziny Trzecieskich z okresu XX wieku wyjątkowe miejsce zajmuje bratanek Adama, Tytus (1906–1967). W okresie II wojny światowej bral on czynny udzial w działaniach zbrojnych. Dla potrzeb AK sporządzał w Miejscu Piastowym fałszywe dowody i formularze metryk, przygotowywał akcje zbrojne, zaopatrywal oddziały partyzanckie w żywność i lekarstwa. Po zakończeniu wojny Tytus wraz z rodziną udal się do Krakowa, następnie na Dolny Śląsk, wreszcie do Warszawy, gdzie pracując w Centrali Rolno-Spożywczej opublikował kilka druków dotyczących mechanizacji rolnictwa. Tytus i jego żona zmarli w Warszawie, gdzie zostali pochowani. Ich dzieci, Jan i Jolanta, osiedliły się w Danii, natomiast rodzinna posiadłość w Miejscu Piastowym zostala zagrabiona przez władze komunistyczne.

Wracając do wystawy, ważnym podkreślenia jest fakt, że eksponuje ona, ocalone przez Marię z Trzecieskich Wolską, pamiątki rodzinne i narodowe, gromadzone przez kilka pokoleń. Niezwykle cenna kolekcja przedmiotów należących do rodu Trzecieskich ożywia długoletnią jego historię i nie pozwala zapomnieć o wyjątkowym jego wkładzie w rozwój kulturalny, polityczny i ekonomiczny dawnej Galicji.

Wystawa poświęcona dziejom rodziny Trzecieskich prezentuje wysoką wartość, zarówno historyczną jak i emocjonalną. Jej celem jest bowiem informować, przywoływać odległy czas i zachęcać do osobistych refleksji nad własnym przemijaniem.

Ekspozycja zwrócona jest szczególnie do mieszkańców dawnej Galicji, ziemi ojczystej rodu Trzecieskich. Zaproszenie skierowane jest również do wszystkich zainteresowanych historią niezwykłej rodziny polskiej, która, kierując się na przestrzeni wielu stuleci poczuciem odpowiedzialności za kraj i współpatriotów, stala się wzorem do naśladowania. Eksponaty zgromadzone na wystawie pochodzą przede wszystkim ze zbiorów prywatnych potomków Trzecieskich, a także muzealnych oraz Zgromadzenia Księży Michalitów w Miejscu Piastowym.

Anna Mazurek

MIECZE SAMURAJÓW NA PRZESTRZENI WIEKÓW

W listopadzie i grudniu Muzeum Podkarpackie zaprezentuje wystawę broni japońskiej – dla Polaków egzotyczną i rzadką. Udostępnimy zwiedzającym ponad 100 eksponatów.

Wystawa pokaże niezmienność formy i charakteru mieczy samurajskich na przestrzeni prawie 1000 lat. Bogactwo formy, tak charakterystyczne dla Japonii, przejawi się tutaj nie tylko w oprawach samych mieczy, ale także w przedmiotach im towarzyszących. Wielobarwne zbroje, kimona, wachlarze, ceramika, przedmioty z brązu i słynne

drzeworyty – inspiracja impresjonistów – nadadzą wystawie wyjątkowy koloryt i wzbogacą jej wymowę. W historii świata tylko niewiele narodów, w stopniu takim jak Japończyków, można utożsamiać z jednym rodzajem broni. Ludzie ciekawi innych kultur, ale także koneserzy i znawcy militariów, a szczególnie japońskich mieczy, znajdą tutaj coś ciekawego dla siebie.

Jest to wystawa niezwykłej sztuki płatnerskiej, porównywalnej tylko do znanej niektórym broni białej ze stali damasceńskiej. Miecze samurajów – od wczesnego okresu KOTO do SHOWA, w oprawach ceremonialnych i wojskowych XX-stulecia, czekają na zwiedzających – na szczęście nie w rękach samurajów.

K.K.

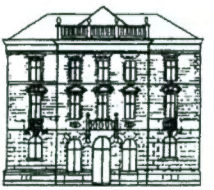

MUZEUM NARODOWE ZIEMI PRZEMYSKIEJ

37-700 Przemyśl
pl. T. Czackiego 3
*Dyrektor: **Mariusz Olbromski***
tel./fax (0 16) 678-33-25
tel. (0-16) 678-93-35
e-mail: mnzp@autograf.pl

Wystawy stałe w budynku głównym:
- **Dzieje ziemi i człowieka w regionie przemyskim**
- **Ikony w zbiorach Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej**
- **Wnętrze tradycyjnej izby wiejskiej**
- **Bitwa pod Samosierrą**

Wystawy czasowe:
- **Twierdza Przemyśl** (do końca grudnia)
- **„Trzy obrządki – dwie religie"** (do końca grudnia)

Muzeum czynne:
wtorek, piątek – 10.30–17.30
śr., czw., sob., niedz. i święta – 10.00–14.00

poniedziałek – nieczynne
w niedziele wstęp wolny

Informacje o zwiedzaniu:
Dział Edukacji Promocji i Wystaw
tel. (0-16) 678-93-35 w. 28

Biblioteka
wtorki–soboty w godzinach otwarcia muzeum

Ceny biletów:
4 zł i 2 zł (ulgowe)

MUZEUM DZWONÓW I FAJEK
Wieża Zegarowa
ul. Władycze 3, 37-700 Przemyśl
tel. (0-16) 678-96-66
Czynne:
lipiec – wrzesień
wtorek–niedziela – 11.00–19.00
poniedziałek – nieczynne
Wystawa czasowa:
– **„Fajka ze zbiorów Marka Stanielewicza"** (do czerwca 2004)

CERKIEW OBRONNA
w Posadzie Rybotyckiej

Godzinny otwarcia cerkwi:
sobota – 8.00–18.00

TRZY WYZNANIA – DWIE RELIGIE

Wystawa „Trzy wyznania – dwie religie" ma na celu przybliżenie zwiedzającym sztuki sakralnej trzech wyznań – mojżeszowego, rzymskokatolickiego i bizantyjskiego – współistniejących od wieków na terenie Przemyśla i całej Ziemi Przemyskiej. Społeczność tych ziem była od swych historycznych początków wielonarodowościowa i wielowyznaniowa, co znalazło odzwierciedlenie w sztuce tworzonej na potrzeby kultu religijnego. Jeden Bóg – Jahwe – Gospodar czczony był tu trzema językami przez wyznawców dwóch religii – judaistycznej i chrześcijańskiej, tej ostatniej zaś w dwóch rytach – rzymskim i greckim. Rozłam chrześcijaństwa na zachodnie i wschodnie (bizantyjskie) nastąpił w 1054 roku. Podjęta w końcu XVI wieku na terenach wschodniej Rzeczypospolitej próba scalenia podzielonego chrześcijaństwa zaowocowała wyodrębnieniem się kościoła greckokatolickiego, łączącego doktrynę kościoła rzymskiego z liturgią wschodnią.

W koncepcji mniejszej wystawy założono próbę ukazania kulturowego bogactwa miejscowego społeczeństwa przez pryzmat sztuki religijnej, charakterystycznej dla poszczególnych wyznań. Człowiek jako istota społeczna rodzi się i wzrasta w świecie o ustalonych systemach wartości, które przyjmuje i akceptuje w sposób naturalny. Ludzka natura poszukuje oparcia w wartościach stałych i niezmiennych, które we wszystkich religiach uosabia Bóg i jego prawo. Wokół tych wartości tworzy się otoczka kulturowa podlegająca ewolucji w czasie. Bez własnej kultury społeczeństwo traci tożsamość. Stąd wielka waga ochrony dziedzictwa kulturowego człowieka. Sztuka związana z religią ma podwójny wymiar – artystyczny i liturgiczny. Dlatego poprzez dobór wartościowych artystycznie eksponatów widz ma jednocześnie możliwość obcowania z pięknem wykreowanym przez twórców na chwałę Boga i na użytek liturgii.

Wystawa pomyślana została jako ciąg trzech kolejnych odrębnych ekspozycji, każda w obrębie jednej sali wystawowej. W doborze eksponatów punkt ciężkości położony został nie tylko na walory artystyczne prezentowanych zabytków. Podjęto bowiem próbę powiązania wybranych przykładów sztuki i rzemiosła artystycznego z elementami doktryny i liturgii poszczególnych wyznań. O ile w przypadku zabytków o charakterze sakralnym, związanych ze sztuką wyznań chrześcijańskich, ich konotacje znaczeniowe są na ogół łatwo czytelne, o tyle judaika wymagają czasem komentarza objaśniającego. Wynika to z faktu niemal całkowitej zagłady społeczności żydowskiej w czasie II wojny światowej, czyli ponad 50 lat temu. Od owego czasu nieliczni ocaleli Żydzi ulegli asymilacji bądź emigrowali do Izraela. Jednak nawet wtedy, gdy stanowili znaczny procent populacji zamieszkującej granice II Rzeczypospolitej, hermetyczność kultury i religii żydowskiej nie dopuszczała do bliższego ich poznania i głębszego zrozumienia.

Bliższe poznanie sprzyja pokonywaniu barier, uprzedzeń i nieuzasadnionych podejrzeń. Temu też celowi pragnie służyć niniejsza wystawa. Dlatego, aby pogłębić jej edukacyjno-ekumeniczny wymiar, dużą uwagę położono na wprowadzenie odpowiednich kontekstów poszczególnych eksponatów, a także niezbędnych komentarzy. Bez nich wiele z prezentowanych zabytków zatraciłoby swoje pierwotne znaczenie i cel, dla którego zostały wytworzone.

Józefa Kostek

WYSTAWA FAJEK Z KOLEKCJI MARKA STANIELEWICZA

Nowy sezon w Muzeum Dzwonów i Fajek – oddziale Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej w Przemyślu –

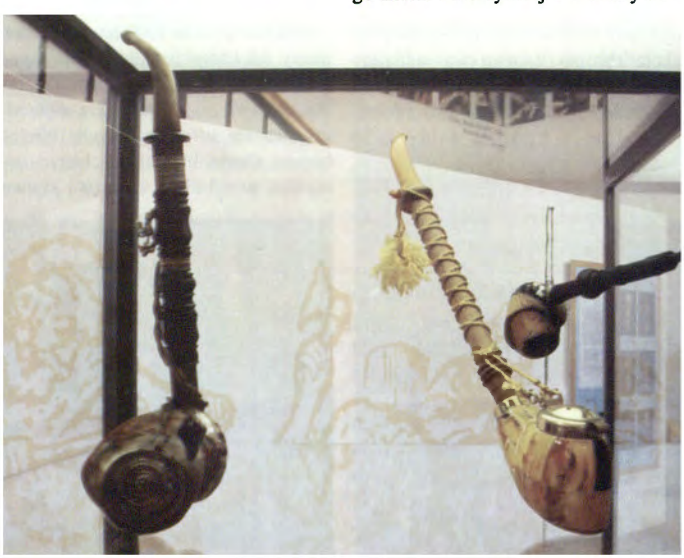

Fragment ekspozycji *fot. M. Kośmider*

zainaugurowała wystawa fajek ze zbiorów Marka Stanielewicza z Wrocławia. Jest to pierwsza wystawa z cyklu *Najcenniejsze kolekcje fajek*, które zamierzamy prezentować w Wieży Zegarowej co roku, w czerwcu.

Wiele polskich muzeów oraz osób prywatnych posiada kolekcje fajek i akcesoriów fajczarskich. Są one bardzo różnorodne zarówno pod względem ilościowym, jak też zabytkowym. Gromadzone były bowiem z różnych pobudek. Najbardziej różnorodną ze znanych mi jest kolekcja Marka Stanielewicza. Liczy ona ponad 1500 fajek wykonanych w różnych ośrodkach i czasie, począwszy od jednorodnych holenderskich, kończąc na współczesnych. Paradoksalnie – wrocławianin jest posiadaczem drugiego pod względem liczebności zbioru „walatówek"; pochodzą one z przemyskiej pracowni Ludwika Walata, który zresztą podarował przy okazji niniejszej wystawy naszemu Muzeum!

Wystawa została usytuowana na przedostatniej kondygnacji Wieży. Pokazano tylko część kolekcji – ponad 400 eksponatów: są to fajki, akcesoria, pocztówki i grafiki o tematyce fajczarskiej.

Interesującą grupę stanowią „porcelanki". Są to na ogół okazy ręcznie malowane, o interesujących motywach; większość z nich jest kompletna, czyli wyposażona w osadnik, cybuch i ustnik. Na szczególną uwagę zasługują fajki o tematyce literackiej (np. ilustracje do legendy o Wilhelmie Tellu), myśliwskiej, portretowej (np. Wilhelm II, książę Karol), pejzażowej. Podobnie bardzo popularna wśród znawców gliniana fajka „Jakub" z pracowni Gambiera czy biskwitowa pełnoplastyczna główka w kształcie czaszki, ulubienica studentów i ekscentryków.

Ciekawą grupę stanowią fajki z sepiolitu i masy sepiolitowej. Oprócz główek toczonych, z których ze względu na formę wyróżnia się fajka typu ulmeńskiego, znajdują się bardzo popularne tzw. „fajki z fałszywą datą", dekorowane motywem biegnącego psa. Bardzo piękne są cygarniczki: jedna zdobiona sylwetką nagiej kobiety, druga jeleniem.

Najliczniej na wystawie reprezentowane są fajki drewniane. Daje się wśród nich wyróżnić grupa fajek słowackich i morawskich, dekorowanych motywami myśliwskimi, niemieckich „gesteckpfeifen" oraz rzadki zbiór fajek z wytwórni Roppa. Kolejną grupę tworzą rzadko doceniane przez kolekcjonerów fajki amatorskie, wykonane z kawałka pnia, gałęzi, narośli, w tym jedna śląska z 1900 roku; ciekawostką kolekcjonerską jest fajeczka, której cybuch wzbogacono owocem orzecha wodnego.

Szczególnymi okazami w kolekcji są dwie fajki z muszli z sepiolitowym kominkiem. Nie zabrakło w niej również fajek wodnych (tzw. nargille) oraz japońskich i chińskich fajeczek służących do palenia narkotyków. Ciekawostką jest główka oryginalnego kalumetu, słynnej indiańskiej fajki pokoju.

Aby mogły powstać kolekcje historyczne, gromadzenie przedmiotów należy rozpocząć w czasach im współczesnych. Tak też czyni Marek Stanielewicz. Stąd na wystawie wyroby obecnie działających firm z całego świata, zestawionych np. pod względem kształtu (pełnoplastyczne główki w kształcie głów ludzkich i zwierzęcych: afrykańskie, japońskie, francuskie, indyjskie, przemyskie, a także autorstwa samego kolekcjonera).

Wystawę wzbogacają akcesoria fajczarskie: ubijacze, nożyczki do obcinania cygar, gilotynki, przybornik, a także stare pudełka na tytoń i papierośnice. Dopełnieniem ekspozycji są niezwykle interesujące stare katalogi lwowskie i wiedeńskie, pocztówki o tematyce fajczarskiej, a także współcześnie wykonane grafiki.

Na koniec przytoczmy wypowiedź właściciela kolekcji, która przybliży nam istotę kolekcjonerstwa: *Nie mogę mieć wszystkich fajek świata i zrozumienie tego oczywistego faktu pozwala mi z życzliwością oglądać zbiory innych. Cieszy mnie każda uratowana fajka, szczególnie zaś te, które noszą ślad człowieka, który je użytkował. Nie pożądam fajek, które są częścią zbiorów rodzinnych, stanowią pamiątkę. Miejsce takich przedmiotów jest w domach i sercach potomków palacza. Ale zawsze chcę zobaczyć, dotknąć i usłyszeć opowieść...*

Jest to wystawa bardzo ciekawa, zarówno dla osób, dla których fajka jest przedmiotem użytkowym, jak też dla kolekcjonerów i miłośników osobliwości, a także dla osób interesujących się historią i sztuką.

Zachęcamy do jej zwiedzenia. Czynna będzie do czerwca 2004 roku.

Urszula Olbromska

MUZEUM-ZAMEK W ŁAŃCUCIE

37-100 Łańcut, ul. Zamkowa 1
*Dyrektor: **Wit Karol Wojtowicz***
telefony: (0 17) 225-20-08 do 10
fax 225-20-12
e-mail: biuro@zamek-lancut.pl

Muzeum jest czynne codziennie, oprócz Wielkiej Soboty i Niedzieli, 3 Maja, Bożego Ciała, 1 i 11 listopada oraz okresu między 1 grudnia a 31 stycznia. W II i III tygodniu maja wyłączony Zamek (Festiwal Muzyczny).

Godziny otwarcia: od 1 lutego do 30 listopada od 9.00 do 16.00, w poniedziałki od 12.00–14.30 (wstęp wolny), w niedziele i święta od 1 kwietnia do 30 września od 9.00 do 17.00.

Zwiedzanie ekspozycji muzealnych możliwe wyłącznie z przewodnikiem, w grupach liczących nie więcej niż 25 osób.
Ostatnie wejście na godzinę przed zamknięciem muzeum.

Ceny biletów: 13 zł, 7 zł (ulgowy) i 18 zł (extra), **do Zamku** – 9 zł, 5 zł (ulgowy) i 11 (extra), **Powozownia** – 7 zł, 4 zł (ulgowy) i 9 (extra) **Ogród zimowy** – 2 zł, 1 zł (ulgowy) i 3 zł (extra).

Wystawy dodatkowe:
Ikony, Synagoga – 3 zł, 2 zł (ulgowy) i 4 zł (extra)
W okresie od 15 czerwca – 15 września Synagoga otwarta w godz. 10.30–16.30.
Zwiedzanie w innych terminach możliwe po wcześniejszym uzgodnieniu z sekretariatem muzeum.
Park wewnętrzny (w obrębie fosy) – 1 zł i 0,50 zł (ulgowy)
Park wewnętrzny (karnet na 6 wejść) – 3 zł i 1,50 zł (ulgowy)
Bilety extra obowiązują w czasie tzw. wieczornego zwiedzania (czyli poza godzinami pracy muzeum).
Do ceny należy doliczyć opłatę za przewodnika.

MUZEUM BUDOWNICTWA LUDOWEGO W SANOKU

38-500 Sanok, ul. Traugutta 3
Dyrektor: ***Jerzy Ginalski***
tel.: (0 13) 463-09-34, 463-09-04
tel./fax 463-53-81
e-mail: skansen.sanok@pro.onet.pl
www.bieszczadyonline.com/skansen

Park Etnograficzny
Biała Góra, ul. A. Rybickiego
tel. (0 13) 463-16-72

Park Etnograficzny z przykładami budownictwa drewnianego Pogórzan, Dolinian, Łemków i Bojków wraz z wyposażeniem wnętrz obiektów sakralnych, mieszkalnych, gospodarczych i użyteczności publicznej.

Cerkiew w Uluczu – filia Muzeum

Wystawy stałe:
- **„Ikona karpacka"** – w budynku z Nowosiółek
- **„Szkoła w przeszłości"** – w budynku szkoły w Wydrnej

Wystawa czasowa:
- **Bóg się rodzi... (czyli od Wigilii do Trzech Króli)** – wystawa w Muzeum Historycznym w Sanoku

Skansen czynny:
1.IV – 30.IV – 9.00–16.00
1.V – 30.IX – 8.00–18.00
1.X – 31.X – 8.00–16.00
1.XI – 31.III – 8.00–14.00

BÓG SIĘ RODZI... (Od wigilii do Trzech Króli)

W okresie świąt Bożego Narodzenia Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku organizuje w salach dawnego zajazdu – siedzibie Muzeum Historycznego w Sanoku – wystawę poświęconą zwyczajom i obrzędom. W polskiej tradycji okres Bożego Narodzenia, zaczynający się wigilią a zamykający świętem Trzech Króli, powszechnie nazywany Godami, był bogaty w obrzędy. Te dwanaście dni przepowiadało i określało cały nadchodzący rok, pogodę na kolejne miesiące, urodzaj na polach, w sadach i ogrodach, pomyślność w rodzinie. Poprzez magiczne działania usankcjonowane zwyczajami można było sprawić, by był on najlepszy. Szczególnie obfitował w nie dzień wigilijny, którego kulminacją była wieczerza wigilijna. Wiele zachowań służyło zapewnieniu dobrego urodzaju. Stół nakryty białym obrusem ułożonym na sianku, postawiony na rozścielonej na podłodze słomie, z nogami otoczonymi łańcuchem, spożywany czosnek, opłatek podkładany pod naczynia z potrawami, źdźbła słomy wbijane w powałę – podporządkowane było, tak jak i zachowania domowników, temu celowi. W kąty izby stawiano snopy owsa, z powały zwisały dekoracje ze słomy, bibułki, a czasami „światy" z opłatków, „kopy", czyli źdźbła słomy wróżyły dobry urodzaj na zboże. Na początku XX w. pojawiła się choinka nazywana „drzewkiem". Pokazujemy ją ubraną w tradycyjne zabawki ze słomy, papieru, wydmuszek jaj – wykonywane przez domowników podczas długich zimowych wieczorów. Ekspozycję uzupełniają stare szkolne podręczniki do prac ręcznych uczące robienia takich ozdób.

W czasie tym domy odwiedzali kolędnicy. O świcie, w dzień wigilijny przychodzili mali chłopcy „połaźnicy" przynoszący dar słowa zapewniający powodzenie w życiu osobistym i w gospodarstwie. Od drugiego dnia świąt, św. Szczepana, zaczynali chodzić przebierańcy z gwiazdami, szopkami, z turoniem lub kobyłką, przedstawiający widowisko „herody". Pokazujemy zdjęcia i przedmioty ilustrujące te sposoby kolędowania.

Dużo miejsca na wystawie zajmują szopki nazywane ongiś jasełkami lub w naszym regionie betlejemkami, ponieważ najważniejsza jest w nich scena narodzenia Jezusa w Betlejem. Według tradycji pierwszą żywą szopkę pokazał w 1223 r. św. Franciszek z Asyżu. Znaczną rolę w popularyzacji szopek odegrała kontrreformacja w XVII i na początku XVIII w. Przyjęła się forma widowiska szopkowego złożonego z luźnych scenek rodzajowych przeplatanych kolędami. Najstarsza eksponowana na wystawie i najciekawsza jest szopka nieruchoma wykonana przez A. Żółkosia z Brzozowa. Pochodzi z roku 1902. Składa się ona ze stajenki i tekturowych budowli o charakterze miejskim, otoczonych płotem. W stajence pokazana jest scena Narodzenia, a przed nią figury adorujących upodobnione do mieszkańców wsi, ze szczególną dbałością o stroje. W innej, niezwykle interesującej szopce F. Wacka z Przysietnicy, z 1964 r., scenę Narodzenia połączono z „herodami". Do jej ustawienia autor użył specjalnego stojaka z blatem. Na tle szarego papieru stoi po jednej stronie stajenka, po drugiej pałac Heroda. Na końcu podąża do niego postać Dziadka Mroza.

Z jasełek ruchomych wywodzi się grupa szopek z kukiełkami na patykach oraz szopka z figurkami uruchamianymi przy pomocy korbki przez system kółek trybowych. Wykonana w 1950 r. przez W. Owsianego z Izdebek jest domkiem ze strzechą o drewnianych ścianach, malowaniem naśladujących ceglane. Umocowana na nóżkach ma cztery drążki do noszenia. We wnętrzu na ławie siedzą muzykanci, kołyska z Dzieciątkiem kołysana jest przez Marię, a św. Józef porusza pastorałem. W środku tańczą trzy pary weselne, a chłop miele na żarnach. Po prawej stronie baba robi masło, tracz trze bałe, kowal kuje, a kominiarz czyści komin. Szopkę nosiło czterech kolędników; jeden przebrany za anioła, pozostali w papierowych maskach.

Szopki z kukiełkami na patykach nie zawierają sceny narodzenia. Pojawiły się na Podkarpaciu dopiero w XX w. Ukazywano w nich przybycie trzech monarchów do Heroda, jego ścięcie, taniec śmierci z diabłem. Wprowadzono też postacie czarownicy, Żyda i Żydówki, dziada i baby, Cygana i Cyganki,

Szopka papierowa, pocz. XX w.
fot. M. Kraczkowski

MUZEUM KULTURY LUDOWEJ W KOLBUSZOWEJ

36-100 Kolbuszowa
ul. Kościuszki 2
Dyrektor: ***Mirosław Górski***
tel./fax (0 17) 227-12-96, 744-54-92
e-mail: mkl@pro.onet.pl

Park Etnograficzny
ul. Wolska 2, tel. (0 17) 227-10-71
Odtwarza tradycyjną zabudowę wsi Lasowiaków i Rzeszowiaków.

Czynny:
poza sezonem, tj. od 1 października do 30 kwietnia
- dni robocze 9.00–15.00 – po uprzednim zgłoszeniu w biurze Muzeum

Ceny biletów:
5,50 zł i 3,50 zł (ulgowe)
Opłata przewodnika: 25 zł (w tym VAT)

W budynku dawnej synagogi przy ul. Piekarskiej:
- **Dawna Kolbuszowa i jej mieszkańcy** – wystawa poświęcona historii miasta.

Węgra, Hucuła, krakowiaka i krakowianki, górala, woźnicy itp. – barwne postacie z folkloru wsi.

Najnowszą z pokazywanych szopek kukiełkowych jest szopka wykonana przez K. Breja w 1982 r. Jest to duży zrębowy budynek ze słomianym dachem, na którym dwaj dmący w trąby aniołowie podtrzymują napis *Gloria in excelsis Deo*. Wokół znajduje się imitacja skał i palm. Figurki wykonane są ze szczególną dbałością o realia strojów. Prowadzone były na drążkach i mają dodatkowe patyki umożliwiające wykonywanie dodatkowych czynności.

Szopka F. Wacka z Przysietnicy
fot. M. Kraczkowski

Przedstawienie z tekstem przygotowanym przez autora składa się z adoracji żłobka, pokłonu Trzech Króli, ucieczki do Egiptu, śmierci Heroda i scen rodzajowych.

Współcześni twórcy ludowi nadal chętnie wykonują szopki, połaźnicy i kolędnicy corocznie odwiedzają nasze domy. Święta Bożego Narodzenia wprowadzają podniosły nastrój, który próbujemy uzewnętrznić przez niecodzienne zachowania.

Danuta Blin-Olbert

ARBORETUM I ZAKŁAD FIZJOGRAFII

Bolestraszyce, gm. Żurawica
37-700 Przemyśl, skr. poczt. 471
Dyrektor: ***Narcyz Piórecki***
tel.: (0 16) 671-64-54
tel./fax: 671-64-25
e-mail: arboretum@poczta.onet.pl
www.pfg.pl/arboretum_bolestraszyce

Wystawy stałe:
- **Kolekcja roślin** (dendroflora, rośliny wodne i bagienne, parter oranżeryjny, pomologia)
- **Muzeum Przyrodnicze „Chrońmy ptaki"**
- **Wystawa fotograficzna „Drzewa, ogrody, dwory"**
- **Wiklina w Arboretum** – stała ekspozycja rzeźb – obiektów z wikliny
- **Wystawa historyczno-przyrodnicza „XXV lat Arboretum Bolestraszyce"**

Wystawy czasowe:
- **Małopolska kolekcja historycznych odmian, form i ras jabłoni** – wystawa owoców jabłoni
- **Wiklina w Arboretum** – wystawa poplenerowa
- **„Christo – Krajobraz pakowany"** – wystawa fotograficzna
- **Wystawa motyli**
- **Jean Louis Blanc** – wystawa fotograficzna

Arboretum czynne:
od 1 XI do 30 IV w godz. 9.00–15.00 (pon.–piątki)
Centrum Edukacji Ekologicznej czynne w godz. 9.00–14.00

OFERTA CENTRUM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszycach serdecznie zaprasza nauczycieli i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych do korzystania z różnych form zajęć edukacyjnych prowadzonych przez Centrum Edukacji Ekologicznej. Proponowana oferta stanowi uzupełnienie programów nauczania realizowanych w szkołach. W oparciu o prezentowane w Muzeum Przyrodniczym wystawy: ornitologiczną *Chrońmy ptaki*, fotograficzne *Drzewa, ogrody, dwory* i *XXV lat Arboretum Bolestraszyce*, przeprowadzane są **zajęcia edukacyjne**. Proponowane zajęcia lekcyjne, pogadanki, wykłady są wzbogacane o materiały dydaktyczne (filmy video, zdjęcia, publikacje naukowe) zgromadzone w sali audiowizualnej. W ofercie zajęć edukacyjnych proponujemy m.in. temat *Kolekcja roślin szklarniowych*.

Na terenie Arboretum zgromadzono wiele różnych kolekcji roślin (dendroflora, rośliny wodne i bagienne, pomologia). Jedną z prezentowanych jest **kolekcja roślin szklarniowych.** Obejmuje ona około 160 gatunków i odmian roślin pochodzących z różnych stref klimatycznych z Azji, Afryki, Ameryki Północnej i Południowej oraz Australii. Liczną grupę stanowią rośliny śródziemnomorskie, biblijne ze strefy lasów twardolistnych. W kolekcji tej znajduje się wiele gatunków roślin użytkowych, m.in. laur szlachetny, oliwka europejska, granatowiec właściwy, figa, kawa, awokado, cytryna. Interesującą grupę stanowią również rośliny pnące jak tetrastigma, bugenwilla, męczennica i monstera o ozdobnych owocach. W wydzielonej części szklarni rozmnaża się rośliny z nasion pochodzących z wymiany *Index Seminum* prowadzonej między ogrodami botanicznymi z całego świata. Szeroko stosowane jest także rozmnażanie wegetatywne z sadzonek wykonanych z łodygi, korzeni lub liści roślin oraz stosuje się szczepienie.

Zapraszamy uczniów i nauczycieli do korzystania z oferty zajęć edukacyjnych. Szczegółowe informacje dotyczące realizowanych tematów można uzyskać w Arboretum.

MUZEUM REGIONALNE IM. ADAMA FASTNACHTA W BRZOZOWIE

36-200 Brzozów, Rynek 10
tel. (0 13) 434-18-69
tel./fax (0 13) 434-18-56
Dyrektor: ***Halina Kościńska***
e-mail: wiadbrzoz@pro.onet.pl
www.brzozow.com.pl

Wystawy czasowe:
- **Karol Wojtyła** w rzeźbie Bogusława Iwanowskiego z Tyrawy Wołoskiej (25-lecie pontyfikatu Ojca Świętego) – 16–30 listopada
- **Szopki** kółka plastycznego przy SP w Dobkowicach k. Jarosławia, wykonane pod kierunkiem Jerzego Jankowskiego – 7–31 grudnia

Muzeum czynne:
poniedziałki i czwartki 8.00–16.00
wtorki, środy i piątki 8.00–15.00

MUZEUM RZEMIOSŁA W KROŚNIE

38-400 Krosno, ul. Piłsudskiego 17
Dyrektor: ***Ewa Mańkowska***
tel./fax (0 13) 432-41-88
e-mail: muzeumrz@wp.pl
www.mrzk.xq.pl

Wystawa stała:
- **Dzieje rzemiosła Polski południowo-wschodniej**

Wydarzenia:
- **Wernisaż II Ogólnopolskiego Biennale Fotografii „Krosno 2003. Miasto i ludzie – klimaty" – 30 grudnia 2003 roku, Galeria BWA w Krośnie**

Muzeum czynne:
pon. – piątek 8.00–15.00
sobota 10.00–14.00 (wstęp wolny)
niedziele i święta: nieczynne

Ceny biletów: 4 zł i 2 zł (ulgowe)
Przewodnik po muzeum
od grupy – 5 zł
Przewodnik po muzeum – 5 zł
Opłata za lekcję muzealną – 10 zł

MUZEUM REGIONALNE W STALOWEJ WOLI

37-464 Stalowa Wola
ul. Sandomierska 1
Dyrektor: ***Lucyna Mizera***
tel.: (0 15) 844-85-56
fax (0 15) 844-85-57
e-mail: muzeum@um.stalwol.pl
www.muzeum.stalowawola.pl

Wystawy czasowe:
- **Pejzaż i portret.** Malarstwo z Muzeum Sztuki w Odessie. Kandinski, Ajwazowski, Riepin, Kiprienski, Surikow i inni (do 19 listopada)
- **Autoportret inspirowany twórczością Olgi Boznańskiej** – wystawa pokonkursowa.
  Pokłosie drugiej edycji ogólnopolskiego konkursu dla uczniów i studentów szkół artystycznych „Autoportret", tym razem inspirowany twórczością Olgi Boznańskiej (30 listopada – 4 stycznia 2004 r.)
- **Salwador Dali – grafika.** *Ilustracje do „Boskiej Komedii".*
  Cykl prac współczesnego surrealisty hiszpańskiego, Salwadora Dalego, stanowiących ilustracje do „Boskiej Komedii", był już pokazywany w kilku polskich miastach i cieszył się wielkim powodzeniem (30 listopada – 4 stycznia 2004 r.)

Ponadto Muzeum proponuje:
- **Lekcje muzealne** prowadzone w oparciu o własne zbiory z zakresu archeologii i etnografii oraz przy ekspozycjach czasowych z zakresu sztuki (zgłoszenia z kilkudniowym wyprzedzeniem).
- **Edukację regionalną** w oparciu o trasy wycieczkowe z przewodnikiem z Muzeum, o tematyce historycznej.
- **Indywidualne zajęcia malarskie** w oparciu o ekspozycję „Pejzaż i portret. Malarstwo z Odessy" – do 19 listopada br.

Nauczycielom pastyki proponujemy prowadzenie własnych lekcji autorskich ze swoją klasą na ekspozycji „Pejzaż i portret". Udostępniamy sztalugi.

Albumy z reprodukcjami wystawianych obrazów do nabycia w Muzeum.

Muzeum czynne:
wtorek – 10.00–18.00
środa – piątek 8.00–16.00
sobota – 13.00–18.00
niedziela – 15.00–20.00

SALWADOR DALI W STALOWEJ WOLI

Po arcydziełach z przełomu wieków miłośnicy sztuki będą mogli obejrzeć w stalowowolskim Muzeum Regionalnym fragment twórczości współczesnego arcymistrza o światowej randze.

Salwador Dali (1904–1989), hiszpański malarz i grafik, związany z ruchem surrealistycznym, jeden z najznakomitszych artystów współczesnych – otrzymał w 1950 roku od włoskiego rządu zlecenie zilustrowania ekskluzywnego wydania „Boskiej Komedii" przygotowanego z okazji siedemsetnych urodzin jej autora.

Boska Komedia Dantego, napisana w roku 1321, to poemat, który do dziś tłumaczony jest na wiele języków i dla ludzi ukształtowanych przez zupełnie różne tradycje kulturowe wciąż jest ta-

Salwador Dali, „Upadły anioł"

BIBLIOTEKI

WOJEWÓDZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W RZESZOWIE

35-010 Rzeszów, ul. Sokoła 13
Dyrektor: ***Stanisław Turek***
telefony: (0-17) 853-24-31 (dyr.)
853-52-17 (centr.), fax: 853-24-31
Informatorium: 853-66-91
(do godz. 20.00)
wimbp@wimbp.rzeszow.pl
www.wimbp.rzeszow.pl

- **Czytelnia Główna, Czytelnia Czasopism, Informatorium** – ul. Sokoła 13. Pon.: 12–20, wt.–piąt.: 9–20, sob.: 9–15.
- **Wypożyczalnia Główna**, ul. Dąbrowskiego 33A. Wt.–piąt.: 10–19, pon. i sob.: 10–15.
- **Oddział dla Dzieci i Młodzieży**, ul. Słowackiego 11. Wt.–piąt.: 10–18, pon. i sob.: 10–15.
- **Wypożyczalnia Muzyczna**, ul. Żeromskiego 2. Wt., śr., piąt.: 10–18, czw.: 11–18, pon. i sob.: 10–15.

jemniczy i fascynujący. W latach 1951–1952 wykonał 100 akwareli, z których każda odpowiada jednej pieśni utworu: jedna pieśń wstępna i po 33 kompozycje ilustrujące: Piekło (Inferno), Czyściec (Purgatorio) i Raj (Paradiso).

Prace te oceniane często jako największe osiągnięcie ilustratorskie artysty. Warsztatowo graficzne ilustracje do „Boskiej Komedii" polegają na „przeniesieniu" akwareli w technikę drzeworytu. „Boska Komedia" w interpretacji Salwadora Dalego to cykl ilustracji, tak fascynujący, ekscentryczny i genialny jak sam poemat – pisze Jakub Lep, organizator wystawy.

Prezentacja cyklu prac Dalego, przygotowana przez polsko-niemiecką firmę Lep Art. Consulting, składa się ze 100 drzeworytów Dalego, ksiąg *Boskiej Komedii*, ponadto pokazuje sam sposób tworzenia barwnego drzeworytu, rozłożonego na poszczególne warstwy koloru. Ekspozycja gościła wcześniej w Toruniu i Częstochowie i odniosła ogromny sukces.

AG

WYSTAWY W BIBLIOTECE

W listopadzie w budynku Biblioteki przy ul. Sokoła 13 zorganizujemy wystawę zatytułowaną *Przestrzeń i sacrum. Geografia kultury religijnej na świecie*, którą włączymy się w obchody ***Dni Kultury Chrześcijańskiej*** w Rzeszowie.

Zamiarem autorów wystawy jest przedstawienie w formie książek miejsc kultu religijnego, celów pielgrzymek. Ze względu na jubileuszowy 25. rok pontyfikatu Jana Pawła II, Papieża pielgrzymującego i orędownika ekumenizmu, na wystawie pokażemy ważniejsze miejsca święte i pielgrzymkowe różnych religii świata.

Sacrum jest nierównomiernie rozłożone w przestrzeni, a hierotopografia wyróżnia rozmaite typy świętych miejsc, dlatego istotą wystawy jest przedstawienie tych najbardziej sławnych, z których pewne stanowią nawet atrakcję turystyczną. Przedstawiając święte miejsca, które służą współczesnym, nie sposób pominąć tych, które wiążą się z wierzeniami sięgającymi korzeniami bardzo odległych czasów, jak np. mistyczne miejsca Wysp Brytyjskich z najsłynniejszym na świecie kamiennym kręgiem Stonehenge czy malowidło konia na skale z Lascaux we Francji. Pokażemy książki o miejscu, które każdy muzułmanin powinien odwiedzić przynajmniej raz w życiu, czyli o Al-Kaba w Mekce i o świętym miejscu Żydów, Ścianie Płaczu w Jerozolimie.

Najwięcej miejsca na wystawie poświęcimy religiom chrześcijańskim, które obok islamu i hinduizmu są religiami o zasięgu powszechnym i skupiają największą liczbę wyznawców. Spośród tak zwanych religii narodowych przedstawimy judaizm i konfucjonizm.

Migracje pielgrzymkowe stanowią jedną z najstarszych form praktyk i kultury religijnej, stanowią jeden z publicznych i wspólnotowych wyrazów pobożności w chrześcijaństwie, a w islamie i hinduizmie powinny wręcz obowiązywać wyznawców tej religii.

Śledząc historię i współczesny obraz pielgrzymowania w chrześcijaństwie przedstawiamy główne typy migracji, uzależnione przede wszystkim od motywacji i celu. Pokażemy książki o pielgrzymowaniu do Ziemi Świętej, do miejsc relikwii i cudownych wizerunków świętych i książki o miejscach związanych z kultem pustelników i męczenników.

W grudniu zorganizujemy dwie ekspozycje książek o charakterze rocznicowym, poświęcone wybitnym polskim poetom: *Konstantemu Ildefonsowi Gałczyńskiemu* i *Julianowi Tuwimowi* w 50. rocznicę śmierci obu twórców. Tą wystawą również podsumujemy obchody *Roku Gałczyńskiego* w Bibliotece.

W początkach twórczości Gałczyński wzorował się na poetach Skamandra, ale już wówczas zaczyna się kształtować indywidualny styl liryczny poety, zarówno groteskowo-żartobliwy, jak dekadencko-cygański.

Prezentację rozpoczniemy od jego debiutu książkowego, poetyckiej powieści *Porfirion Osiełek*, utrzymanej w tonie fantastycznej groteski. Z okresu współpracy Galczyńskiego z Kwadrygą przedstawimy poemat *Koniec świata. Wizje świętego Ildefonsa czyli Satyra na Wszechświat*, będący przykładem katastroficznej groteski Gałczyńskiego. Przypomnimy wiersze powstałe w latach wojny i niewoli, patriotyczne i nostalgiczne: *Pieśń o żołnierzach z Westerplatte, Pieśń o fladze, List jeńca, Matka Boska Stalagów, Notatki z nieudanych rekolekcji paryskich.* Pokażemy także charakterystyczny dla autora

zbiór wierszy *Zaczarowana dorożka* oraz cykl miniatur *Zielona Gęś*.

Sylwetkę poety i tłumacza Juliana Tuwima przypomnimy prezentując zbiory jego wierszy: *Biblia cygańska*, wyd. 2 z 1936 roku, wydane u Mortkowicza w ramach serii *Pod znakiem Poetów*; poemat satyryczny *Bal w Operze*, liryczno-epicki poemat *Kwiaty polskie*. Poeta łączy w nich liryzm z satyrą, wykorzystując rzadką umiejętność operowania językiem. Przejawem mistrzostwa Tuwima jest też uprawiana przez niego poezja dla dzieci, np. zbiory *Lokomotywa* i *Słoń Trąbalski*, które na wystawie przypomnimy starszym czytelnikom.

Młodszych czytelników zaprosimy na imprezy organizowane w naszych filiach. Oprócz stałych form pracy z dziećmi w październiku, w Filii Nr 6 przy ul. Podwisłocze zostanie wyłoniony lider konkursu recytatorskiego *Znam wiersze Doroty Gellnerowej*. Również w listopadzie Filia zainauguruje konkurs edukacyjny dla klas IV *Z ortografią na wesoło*.

W październiku Filia Nr 2, przy ul. Fredry, zaprosi najmłodszych czytelników do wzięcia udziału w spotkaniu popularyzującym książkę, zatytułowanym: *Jesień w przyrodzie i literaturze dziecięcej*.

Obchody Europejskiego Roku Osób Niepełnosprawnych i cykl imprez integracyjnych w Bibliotece zakończymy koncertem przygotowanym w październiku w Wypożyczalni Muzycznej przy ul. Żeromskiego. Utwory wykonają uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych Nr 2 w Rzeszowie dla dzieci zrzeszonych w Polskim Związku Niewidomych.

85. rocznicę odzyskania niepodległości uczcimy okolicznościowymi wystawami książek w Filii Nr 3 przy ul. Krzyżanowskiego i Filii Nr 4 przy ul. Ofiar Katynia. Młodzież zainteresowaną historią naszego miasta i regionu zaprosimy w listopadzie do Oddziału dla Dzieci i Młodzieży przy ul. Słowackiego na prelekcję Marka Czarnoty *Rzeszowianie w walce o niepodległość Polski*.

Barbara Chmura

WIMBP W RZESZOWIE ORGANIZATOREM KURSÓW

Informacja europejska w polskich bibliotekach publicznych

W okresie od października do końca listopada WiMBP w Rzeszowie jest miejscem organizacji cyklu kursów *Informacja europejska w polskich bibliotekach publicznych*. Kurs przeznaczony jest dla bibliotekarzy odpowiedzialnych w bibliotekach za ustawiczne kształcenie merytoryczne kadry. Jego organizatorami są Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Informacyjnej i Dokumentacyjnej oraz Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego.

Zadaniem kursów jest wspomaganie, podejmowanych już na wielu płaszczyznach, działań bibliotek publicznych na rzecz kompleksowego informowania społeczeństwa o zadaniach naszego kraju w zakresie integracji europejskiej, a także podkreślanie roli bibliotek publicznych w środowisku jako ważnego instrumentu komunikowania się władz ze społeczeństwem.

W naszym województwie szkoleniem objętych będzie 60. bibliotekarzy z publicznych bibliotek samorządowych różnych szczebli organizacyjnych. Ze względu na ograniczoną ilość stanowisk komputerowych w każdej edycji kursu bierze udział od 14 do 16 osób. Taka ilość uczestników pozwala na maksymalną aktywizację słuchaczy podczas zajęć, których głównym założeniem jest zwrócenie ich uwagi na bardzo znaczący potencjał bibliotek w działaniach na rzecz informacji o Unii Europejskiej oraz promocji integracji Polski z Unią. Tylko przygotowany odpowiednio bibliotekarz może stać się prawdziwym liderem działań w tej mierze, a bibliotekom stworzona zostanie szansa podjęcia działań informatycznych na rzecz integracji europejskiej.

Kursy obejmować będą 6 modułów, co pozwoli uczestnikom zapoznać się z podstawowymi narzędziami do prowadzenia informacji europejskiej z działalnością informacyjną bibliotek, możliwością korzystania ze źródeł informacji europejskiej, z metodami komunikacji z użytkownikiem tejże informacji oraz zastosowanem standardów Unii Europejskiej w organizacji i zarządzaniu bibliotekami.

Mamy nadzieję, że władze samorządowe dobrze wykorzystają przygotowanie bibliotek w tym zakresie, starając się także o stworzenie im właściwych warunków do pracy z coraz bardziej wymagającym użytkownikiem. Dobrze przygotowany bibliotekarz, to pierwszy ważny krok. Ale do podjęcia działań informacyjnych potrzebne będą dobre, ciągle odnawialne zbiory, także na nośnikach elektronicznych oraz dostęp do źródeł informacji poprzez tak nieodzowne narzędzie jak Internet. Dopóki nie docenimy potencjału tkwiącego w dobrze zorganizowanej bibliotece, dopóty nie będziemy mogli mówić o informatyzacji społeczeństwa nie tylko w zakresie Unii Europejskiej.

Halina Piotrowska

KROŚNIEŃSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

38-402 Krosno
ul. Wojska Polskiego 41
*Dyrektor: **Teresa Leśniak***
tel. (0 13) 436-88-82
tel./fax (0 13) 432-13-70

PROGRAM OŚWIATOWY w listopadzie i grudniu br.

Treści programu oświatowego w bibliotekach publicznych wyznacza w dużej mierze kalendarz. Zgodnie z nim najważniejszym wydarzeniem w listopadzie jest 85. rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości i budowa Państwa Polskiego. I ten temat będzie prezentowany młodzieżowej i dorosłej publiczności w bibliotekach Krosna.

W Bibliotece Głównej zaprezentujemy wystawę pt. „By ich ofiara nie była daremna", która przypomni czas walki o niepodległość w 1918 roku i trud budowania II Rzeczypospolitej. Wystawki okolicznościowe na ten temat zaprezentują też filie: „Jak tu prawdę o Polsce powiedzieć" (Filia Nr 4), „Dzień Niepodległości" (Filia Nr 7). Do Polski Jagiellonów nawiązywać będą wystawki przygotowane z okazji 110. rocznicy śmierci Jana Matejki: „Historia Polski na płótnach Jana Matejki" (Filia Nr 4), „Jan Matejko" (Filia Nr 3).

Popularyzacja polskiej poezji patriotycznej jest głównym celem trzeciej już edycji konkursu zatytułowanego „Poeci o Polsce", który w polowie listopada odbędzie się w Filii Nr 8. Konkurs wiedzy o historii Polski „A gdy wolności nadszedł czas" w cyklu „5 pytań" zaproponuje gimnazjalistom Oddział dla Dzieci. Związane z omawianą rocznicą propozycje dla najmłodszych to: „Polskie krajobrazy" – konkurs rysunkowy i „Wykreślanki o Polsce" – konkurs

z krzyżówkami (oba w Filii Nr 8), „Polskie miasta" – rebusy (Filia Nr 7), łamigłówki historyczne w cyklu „Spotkanie Wtorkowe" (Filia Nr 4). Kalendarzowa jesień inspiruje filie do ogłaszania konkursów plastycznych dla dzieci. W listopadzie jesienne krajobrazy tworzyć będą dzieci w Filii Nr 4 i Filii Nr 5.

Wybranej z kalendarza 30. rocznicy śmierci Marii Czerkawskiej, poetce (ur. w Bezmiechowej k. Leska) poświęcimy wystawę przypominającą jej życie i dzieło. Dział Zbiorów Audiowizualnych Krośnieńskiej Biblioteki Publicznej będzie sprawował nadzór merytoryczny nad konkursem wiedzy dla niewidomych „Książki słowem malowane", który odbędzie się 18 listopada w Rzeszowie.

Grudniowe imprezy kulturalne ściśle powiązane z kalendarzem to: wystawki, konkursy i quizy poświęcone 50. rocznicy śmierci Juliana Tuwima, m.in. w Filiach Nr 3, 7. „Tuwim Tralalubim" to temat „Spotkania Wtorkowego" w Filii Nr 4, a „Znani i nieznani bohaterowie J. Tuwima" to temat konkursu ankietowego w Oddziale dla Dzieci.

Z kalendarzem związane są wystawy poświęcone K. I. Gałczyńskiemu (Czytelnia Główna, Filia Nr 3) i konkurs wiedzy o Ignacym Łukasiewiczu z okazji obchodów roku Łukasiewicza, który realizuje wspólnie z jednym z katowickich gimnazjów Filia Nr 4.

Jak co roku Oddział dla Dzieci przeprowadzi konkurs na ozdobę choinkową ph. „Choinkowe cacka", a Filie Nr 3 i Nr 8 konkurs recytatorski dla dzieci zatytułowany „Wiersze spod choinki".

Tradycje mikołajkowe i bożonarodzeniowe będą również tematem zajęć dla najmłodszych w pozostałych placówkach. Dla dzieci niewidomych i niedowidzących Dział Zbiorów Audiowizualnych zorganizuje spotkanie mikołajkowe.

Krośnieńskie biblioteki realizować będą w omawianym okresie zadania oświatowe spoza kalendarza, a więc: lekcje przysposobienia bibliotecznego i lekcje na temat Unii Europejskiej.

Na koniec warto wspomnieć trzy wydarzenia o charakterze regionalnym. Są to wystawy: Malarstwo Joanny Szmyd (minigaleria Filii Nr 4, listopad/grudzień), „Życie literackie Krosna" (Wypożyczalnia Główna, grudzień) oraz finał IV edycji Krośnieńskiego Konkursu Literackiego (Biblioteka Główna, grudzień).

Wanda Belcik

DOMY I OŚRODKI KULTURY

WOJEWÓDZKI DOM KULTURY W RZESZOWIE

35-959 Rzeszów, ul. Okrzei 7
*Dyrektor: **Marek Jastrzębski***
telefony:
centrala: (0 17) 853-52-57
dyrekcja: tel./fax 853-25-35
e-mail: wdk@rz.pl
www.wdk.rz.pl

PRZEGLĄDY – KONKURSY

6 grudnia
MIKOŁAJKI 2003 – przegląd zespołów tanecznych

12 grudnia
XII PODKARPACKI KONKURS POEZJI RELIGIJNEJ
Miejsce i współorg.: MGOK w Sędziszowie Młp.

13 grudnia
XXII Spotkania Cymbalistów

Wiesław Wojtyna z Białobrzegów
fot. A. Kus

IMPREZY

listopad
ZADUSZKI JAZZOWE z udziałem Janusza Muniaka
Klub „Bohema" WDK

listopad
Występ Scholi „WESOŁE NUTKI" – w ramach Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej
Klub „Bohema" WDK

10 listopada
Z cyklu „WIECZORY SŁOWA I POEZJI" – impreza z okazji Święta Niepodległości
Klub „Turkus" WDK

19 listopada
„ESTRADA MŁODYCH" – koncert młodzieżowych zespołów artystycznych
Klub „Bohema" WDK

22 listopada
Biesiada Lubeńska
Klub „Bohema" WDK

29–30 listopada
XI Podkarpackie Spotkania z Komiksem
Studio WDK

2–3 grudnia
„MIKOŁAJKI" – zabawy dla dzieci ze Szkoły Specjalnej

grudzień
„MIKOŁAJKI JAZZOWE" z udziałem Zbigniewa Jakubka
Klub „Bohema" WDK

WYSTAWY

5–19 listopada
„POSTAWY" – wystawa malarstwa i grafiki

21–23 listopada
Wystawa ptaków egzotycznych i kanarków

1–5 grudnia
Wystawa plakatu z okazji Światowego Dnia AIDS

5–14 grudnia
„PODSUMOWANIA" – wystawa twórczości członków Amatorskiego Klubu Plastycznego WDK

8–12 grudnia
Wystawa prac uczestników kursu florystycznego

Robert Inglot, „Dziewczyna"; z wystawy „Postawy" 2003 *fot. A. Kus*

15–22 grudnia
Kompozycje kwiatowe pt. „Drzewka Marzeny"

19–22 grudnia
Wystawa i kiermasz stroików świątecznych

CYKLICZNE FORMY DZIAŁALNOŚCI

- „Czwartki Jazzowe" – (raz w m-cu)
- Podkarpacka Izba Poetów – promocja twórców woj. podkarpackiego – (co 2 m-ce)
- Sobotnie warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży (1 x w m-cu)
- Kiermasze rękodzieła artystycznego (1 x w m-cu)
- Warsztaty tańca współczesnego
- Wieczory słowa i poezji – spotkanie autorskie i wieczory literackie
- Klub Płytowy Andrzeja Klee – (wtorki)
- Śladami kultur – spokania ukazujące różnorodne kultury świata – (1 x w m-cu)

DYSKUSYJNY KLUB FILMOWY „KLAPS"

Przeglądy filmowe
listopad – Sergieja Eisensteina
grudzień – Federico Felliniego

KINO WDK

Wg bieżącego programu

KINO WIDEO

- Kino Lektur Szkolnych – projekcje wg zapotrzebowań szkół i uczelni
- Projekcje bajek i filmów dla dzieci
- Projekcje bajek dla dzieci ze Szkoły Specjalnej (1 x w m-cu)
- Kino edukacyjne – prezentacje programów instruktażowych i metodycznych dla młodzieży, studentów oraz uczestników kursów organizowanych przez WDK

DOSKONALENIE ANIMATORÓW KULTURY

22–23 listopada
„Taniec ludowy regionu śląskiego" – seminarium dla instruktorów tańca ludowego
Inf.: Nina Wojturska
tel. (0 17) 853-52-57, w. 41

29 listopada
„Polskie kolędy ludowe" – seminarium z udziałem prof. dr hab. Jerzego Bartmińskiego
Inf. Jan Zołoteńko
tel. (0 17) 853-52-57, w. 40

listopad
„Godne Święta od Wigilii do Trzech Króli" – seminarium dla animatorów teatrów obrzędowych
Inf. Czesław Drąg
tel. (0 17) 853-52-57, w. 40

8 grudnia
Prowadzenie archiwum w placówkach kultury
Inf. Krystyna Mazurkiewicz
tel. (0 17) 853-52-57, w. 28

grudzień
Spotkanie informacyjno-szkoleniowe z nowozatrudnionymi i o krótkim stażu pracy dyrektorami i instruktorami domów i ośrodków kultury woj. podkarpackiego
Inf. Anna Kruk
tel. (0 17) 853-52-57, w. 41

grudzień
Spotkanie informacyjno-szkoleniowe z odpowiedzialnymi za sprawy kultury przedstawicielami starostw woj. podkarpackiego
Inf. Anna Kruk
tel. (0 17) 853-52-57, w. 41

grudzień
Wykorzystywanie sprzętu oświetleniowego przy organizacji imprez w placówkach kultury
Inf. Artur Hubert
tel. (0 17) 853-52-57, w. 26

KURSY

- języka angielskiego dla dzieci i młodzieży
- języka rosyjskiego dla młodzieży i dorosłych
  inf. Anna Kruk
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 41
- aranżacji roślinnej (6 XI – 8 XII)
  inf. Anna Kałucka
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 35

WARSZTATY ARTYSTYCZNE

- Sobotnie warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży (15 XI – 8 XII)
  inf. Krystyna Niebudek,
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 36
- Warsztaty tańca nowoczesnego dla gimnazjalistów (1 x w tygodniu)
  inf. Katarzyna Czartoryska,
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 41
- Taniec współczesny dla początkujących instruktorów (15-16 XI)
  inf. Katarzyna Czartoryska,
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 41
- „Prezentacja artystyczna najmłodszych" – warsztaty dla instruktorów i nauczycieli – grudzień
  inf. Małgorzata Hołowińska,
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 32
- Taniec współczesny dla zaawansowanych połączony ze spektaklem Teatru Tańca – grudzień
  inf. Katarzyna Czartoryska,
  tel. (0 17) 853 52 57 w. 41

CENTRUM KULTURALNE W PRZEMYŚLU

37-700 Przemyśl
ul. S. Konarskiego 9
*Dyrektor: **Janusz Czarski***
telefony: (0 16) 678-35-50, 678-31-32
tel./fax 678-20-09
e-mail: ck_przemysl@2com.pl
www.ck.przemysl.com.pl

IMPREZY

18 listopada
Spektakle Grupy Teatralnej „Garderoba":
„Skrzydełka" wg sztuki Małgorzaty Jokiel
„Kot Prot" wg dr. Suessa
„Pan Faja i Mądrala" – scenka teatralna w wyk. Alicji Matok
sała widowiskowa CK

22-23 listopada
VI Turniej Satyry „O ZŁOTĄ SZPILĘ" im. I. Krasickiego
Klub „Piwnice" CK
W ramach Turnieju konkurs recytatorski, teatralny, literacki i plastyczny. Warsztaty poprowadzi aktorka Katarzyna Deszcz, obecnie dyrektor teatru im. A. Mickiewicza w Częstochowie. Gościnnie wystąpi słowacka grupa teatralna „Pkrno" z Brana, laureat wielu festiwali teatralnych, ze świetną groteską „Krótka opowieść o dwóch ludziach, którzy zapoznają się przez inserat".

Barbara Płocica, inicjatorka Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę"

Mikołajki Jazzowe 2002 r. – występuje „Jorgos Skolias Duo"

29–30 listopada
VII PRZEGLĄD FILMOWY DKF „LAMUS"
„Film polski – wydarzenia, skandale, prowokacje"
sala widowiskowa CK

4–6 grudnia
III MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL JAZZOWY „Jazz Bez..." – Mikołajki Jazzowe
Klub „Piwnice" CK

5–6 grudnia
„KRÓLOWA ŚNIEGU" – bajka taneczna w wykonaniu Zespołu Tanecznego „Koralik"
sala widowiskowa CK

13 grudnia
KONFRONTACJE TWÓRCÓW „Agora"
sala widowiskowa CK
Klub „Piwnice" CK

14 grudnia
IV JARMARK ŚWIĄTECZNY
Zapraszamy na kiermasz, na którym będzie można nabyć świąteczne ozdoby, skosztować tradycyjnych potraw wigilijnych i posłuchać kolęd i pastorałek.
Klub „Piwnice" CK

IMPREZY CYKLICZNE

piątki, godz. 19.00
Wieczór muzyczny
Klub „Piwnice" CK

poniedziałki (2 x w m-cu) – godz. 18.30
Dyskusyjny Klub Filmowy „Lamus"
Spotkania i seanse filmowe
Kino „Centrum"

listopad
W cyklu „Spotkania z Operą"
Wyjazd do Teatru Wielkiego Opery i Baletu we Lwowie (szczegóły w afiszach)

WYSTAWY

6–18 listopada
„Humenne" – wystawa poplenerowa Klubu Plastyka Nieprofesjonalnego CK
Gałeria „Piwnice" CK

21 listopada – 7 grudnia
Wystawa pokonkursowa Turnieju Satyry „O Złotą Szpilę"
Galeria „Piwnice" CK i hol CK

11–31 grudnia
Krystyna Gieruda – malarstwo
Galeria „Piwnice" CK

„Jarmark Świąteczny" 2002 – obrzęd wigilijny w wyk. Zespołu „Grzęszczanie" z Grzęski
fot. A. Sus (x3)

IMPREZY INNYCH ORGANIZATORÓW DZIAŁALNOŚCI KULTURALNEJ W WOJEWÓDZTWIE

BRZOZÓW

2 listopada, godz. 19.00
„Zaduszki Jazzowe"
Kolegiata brzozowska

9 listopada, godz. 18.00
10-lecie Zygi Jazz Band i 25-lecie muzyki dixielandowej w Brzozowie
sala widowiskowa BDK

26 listopada, godz. 10.00
Podkarpacki Konkurs Poezji Religijnej
sala widowiskowa BDK

5 grudnia, godz. 17.00
9. Konkurs Piosenki dla Dzieci i Młodzieży „Mikołajkowe Debiuty"
sala widowiskowa BDK

Org.: Brzozowski Dom Kultury
tel. (0 13) 434-19-38
e-mail: bdk@gazeta.pl

DĘBICA

14-16 listopada
XIV Ogólnopolski Festiwal Piosenki Religijnej i Patriotycznej
„Semper Fidelis"
Org.: Parafia pw. Miłosierdzia Bożego w Dębicy
tel. (0 14) 681-24-05

22 listopada
Międzynarodowy Turniej Tańca Towarzyskiego
„Złota Para 2003"
Org.: Tow. Przyj. Tańca i MOK w Dębicy

listopad

- **Poplenerowa wystawa międzynarodowego pleneru malarskiego *Dębica – Straszęcin 2003***
- **MARIA FERENC – malarstwo, rysunek**

grudzień
Jubileuszowa wystawa „35 lat pracy twórczej Franciszka Szczerbińskiego – malarstwo"
Bliższe inf.: MOK w Dębicy
tel. (0 14) 681-42-01

JAROSŁAW

5 listopada
Koncert w wykonaniu uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej im. F. Chopina w Jarosławiu

11 listopada
Uroczysty koncert z okazji Narodowego Święta Odzyskania Niepodległości – u udziałem zespołów MOK

14 listopada
Finał X Edycji Międzyszkolnego Turnieju Wiedzy o Jarosławiu

20 listopada
„Baśniowy świat" – spektakle dla dzieci i młodzieży w wykonaniu aktorów Teatru „Maska" z Rzeszowa

6 grudnia
X Edycja Przyznawania Honorowych Nagród Burmistrza Miasta Jarosław – *Jarosławy*

13 grudnia
Dzień Pamięci Ofiar Stanu Wojennego
– spektakl okolicznościowy

WYSTAWY W MAŁEJ GALERII MOK

listopad
Józef Kalinowski – akwarele

grudzień
Jarosławskie Towarzystwo Fotograficzne ATEST-2000 – prezentacje 2003
Doroczna wystawa członków Towarzystwa.

WYSTAWY – Galeria Rynek 6

listopad
Ewa i Marek Burdzy – malarstwo

grudzień
Zima – wystawa zbiorowa artystów wystawiających w Galerii Rynek 6 – malarstwo, grafika, fotografia

DZIECIĘCA GALERIA „w Korytarzu"

listopad
Wystawa prac uczniów SP Nr 11 w Jarosławiu wykonanych pod kierunkiem Małgorzaty Kiwior i Lucyny Szatko
Bliższe inf.: Miejski Ośrodek Kultury w Jarosławiu
tel. (0 16) 621-44-34

KROSNO

listopad
XXVI KROŚNIEŃSKIE SPOTKANIA TEATRALNE
Prezentacja przedstawień w wykonaniu polskich teatrów profesjonalnych oraz młodzieżowych teatrów OFF-owych

14-16 listopada
WARSZTATY TAŃCA WSPÓŁCZESNEGO
Propozycja skierowana do instruktorów, nauczycieli i tancerzy

23 listopada
KONCERTY MUZYKI KLASYCZNEJ
Recital gitarzysty Marcina Dylli

2-3 grudnia
IV TEATRALNE MIKOŁAJKI
– spotkanie z satyrą
Mikołajki teatralne są otwartą sceną dla dzieci i młodzieży Krosna i Podkarpacia.

5 grudnia
XI MIKOŁAJKOWE SPOTKANIA TANECZNE
Przegląd zespołów dziecięcych i młodzieżowych ze szkół i ośrodków kultury prezentujących wszystkie formy tańca

6 grudnia
SPOTKANIE ZE ŚW. MIKOŁAJEM

7 grudnia
KONCERTY MUZYKI KLASYCZNEJ
Koncert Konstantego Andrzeja Kulki z towarzyszeniem Orkiestry Kameralnej Akademii Muzycznej w Krakowie. W programie: Vivaldi – Sinfonia nr 1, Corelli – Concerto Grosso op. 6 nr 8 „Boże Narodzenie", Vivaldi – Sinfonia nr 2, Vivaldi – Pory Roku – „Jesień", „Zima"

20 grudnia
XIII DZIECIĘCY KONKURS PIOSENKI LUDOWEJ KOLĘD I PASTORAŁEK

Impreza współorg. z Tow. Miłośników Muzyki i Folkloru i Tow. Przyjaciół Dzieci

31 grudnia
SYLWESTER 2003/2004
Rynek Starego Miasta

IMPREZY CYKLICZNE

czwartki, godz. 19.00
Dyskusyjny Klub Filmowy „16 mm"
Kino KDK, ul. Bieszczadzka 1

WYSTAWY

3–13 listopada
Wystawa prac ucznia V klasy Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Krośnie

15–26 listopada
Wystawa prac mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Iwoniczu

27 listopada – 1 grudnia
Wystawa kanarków i ptaków egzotycznych
Org.: Krośnieński Oddział Malopolskiego Stowarzyszenia Hodowców Kanarków i Ptaków Egzotgycznych

3–14 grudnia
Malarstwo **Elżbiety Wesołkin**

15–17 grudnia
Wystawa poplenerowa Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Krośnie

18–31 grudnia
30 lat pracy twórczej Henryka Wichniewicza – malarstwo, teatr

Org.: Krośnieński Dom Kultury, tel. (0 13) 432-18-98, e-mail: krodom@wp.pl

NISKO

11 listopada
„Pamiętamy" – program okolicznościowy z okazji Święta Niepodległości

15–16 listopada
Eliminacje wojewódzkie XI Przeglądu Pieśni i Piosenki Religijnej
„Ojcze Święty ofiaruję Ci..."
15.XI, godz. 10.00 – przesłuchania uczestników – sala NCK „Sokół"
16.XI, godz. 13.00 – koncert laureatów – Sanktuarium Św. Józefa w Nisku

listopad
Wystawa z cyklu „Wybitne Osobowości Niżańskie – Jan Maria Gisges" sala NCK „Sokół"

6 grudnia
„Zabawa z Mikołajem" – spotkanie dzieci SP ze Świętym Mikołajem (rozstrzygnięcie konkursu na najciekawszą zabawkę choinkową)

10 grudnia
„Widowisko zimowe"
– w wykonaniu grupy wokalnej, grupy tanecznej i grupy teatralnej z NCK „Sokół"

28 grudnia
Wieczór kolęd w wykonaniu grup wokalnych z NCK „Sokół", Centrum Kultury w Zarzeczu i Domu Kultury w Nowosielcu (imprezie towarzyszy wystawa pokonkursowa na najciekawszą kartkę świąteczną)

grudzień
Pokaz dekoracji stołów świątecznych

grudzień
„Przestrzeń i wyobraźnia"
wystawa prac plastycznych Pauliny Kara
Org.: Niżańskie Centrum Kultury „Sokół" w Nisku, tel. (0 15) 841-21-44

NIWISKA

29 listopada
„Biesiada u Hupki"
z zabawami andrzejkowymi
Org.: Powiatowe Centrum Kultury w Kolbuszowej i Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteki w Niwiskach, tel. (0 17) 228-04-92

NOWA DĘBA

3 listopada
„Jesienny bukiet" – wystawa pokonkursowa

14 listopada
„Osobliwy zakątek, osobliwy zabytek" – konkurs literacki

20 listopada
Przegląd Dorobku Artystycznego Przedszkolaków „Cztery Pory Roku" – JESIEŃ

27 listopada
Spotkanie z cyklu „Biesiady Złotego Wieku" – „Andrzejki"

10 grudnia
Przyznajemy nagrodę „Liber Amicius" – dla osób i instytucji wspierających Bibliotekę

16 grudnia
VI edycja konkursu „Bożonarodzeniowa Plastyka Obrzędowa" – wystawa pokonkursowa

20 grudnia
Spotkanie z cyklu „Biesiady Złotego Wieku" – „Wieczór Wigilijny"
Org.: Samorządowy Ośrodek Kultury w Nowej Dębie, tel. (0 15) 846-24-10

SOKOŁÓW MŁP.

16 listopada
III Powiatowy Konkurs „Słomką malowane" – podsumowanie

do 16 listopada
Wystawa poplenerowa II Powiatowego Pleneru Rzeźbiarskiego „CERAMIDŁA 2003"

10 grudnia
Promocja Rocznika Sokołowskiego nr 5
Org.: MGOKSiR w Sokołowie Młp., tel. (0 17) 772-90-53

STALOWA WOLA

IMPREZY

11 listopada, godz. 18.00
Koncert Zespołu „Pod Budą"
z okazji Święta Niepodległości

5 grudnia
Święty Mikołaj i Jego Goście

13-14 grudnia
Ogólnopolskie Spotkania Dziecięcych Zespołów Folklorystycznych „Lasowiaczek 2003"
Współorg.: Stowarzyszenie Sympatyków Zespołów Pieśni i Tańca „Lasowiacy" im. Ignacego Wachowiaka

WYSTAWY

do 23 listopada
Wystawa prac plastycznych Magdy Antonowicz

30 listopada – 31 grudnia
Wystawa prac Stanisława Krzaka

GALERIE

GALERIA SZTUKI WSPÓŁCZESNEJ W PRZEMYŚLU

37-700 Przemyśl
ul. T. Kościuszki 3
*dyrektor: **Janusz Jerzy Cywicki***
tel./fax (0 16) 678-38-59
e-mail: galeria_przemysl@pro.onet.pl
www.galeria_przemysl.interserw.pl

14 listopada – 9 grudnia
Cezariusz KOTOWICZ
Przemyśl – malarstwo

Obecna wystawa jest drugą wystawą Cezariusza Kotowicza organizowaną przez Galerię Sztuki Współczesnej w Przemyślu. Poprzednia wystawa pt. „Przemyśl i przemyślanie w malarstwie i rysunku Cezariusza Kotowicza" odbyła się w 1990 r. Na obecnej wystawie autor prezentuje wybór prac z lat 1991–2003. Są to krajobrazy, portrety, martwe natury i kompozycje figuralne we wnętrzach. Obrazy olejne i studia akwarelowe krajobrazowych motywów z Przemyśla i okolic. Znajdą się też na tej wystawie motywy rzeszowskie, malowane w ostatnim okresie.

Urodzony w 1934 r. w Brześciu nad Bugiem. W latach 1947–1950 uczęszczał do Ogniska Kultury Plastycznej w Rzeszowie, gdzie był uczniem Zbigniewa Krygowskiego i Wojciecha Przedwojewskiego. W 1951 r. zdał maturę w Liceum im. Ks. Stanisława Konarskiego w Rzeszowie.

Studia artystyczne zakończone dyplomem odbył w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie w latach 1951–1958 w pracowni malarstwa prof. Tadeusza Łakomskiego i w pracowni grafiki prof. Andrzeja Jurkiewicza, a następnie Mieczysława Wejmana. Uczęszczał też do Studium Pedagogicznego prowadzonego przez prof. Zygmunta Radnickiego. Od 1955 r. brał udział w wystawach Związku Polskich Artystów Plastyków. Był w Rzeszowie członkiem Grupy XIV i brał udział we wszystkich jej wystawach.

W latach 1957–1962 pracował jako nauczyciel wiedzy o sztuce w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Jarosławiu, zaś w okresie 1962–1967 organizował Biuro Wystaw Artystycznych w Rzeszowie, którego też był pierwszym kierownikiem.

Od 1967 r. pracował w muzeach: w Muzeum-Zamku w Łańcucie, w Muzeum w Raciborzu (jako dyrektor w latach 1968–1976), w Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu (jako Kierownik Działu Sztuki, wicedyrektor i dyrektor w latach 1994–2000). Jest starszym kustoszem muzealnym.

Od 1967 r. Cezariusz Kotowicz jest członkiem Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie i od 1994 roku w Przemyślu.

Cezariusz Kotowicz, „Jesień nad Sanem", olej/płótno, 50 x 61 cm

Do roku 1968 mieszkał i tworzył w Rzeszowie, w latach 1968–1976 w Raciborzu, od 1976 r. mieszka i tworzy w Przemyślu. Maluje krajobrazy, portrety, martwe natury i kompozycje.

Miał 13 wystaw indywidualnych malarstwa i rysunku w Krakowie, Zakopanem, Rzeszowie, Opolu, Raciborzu i Przemyślu. Brał udział w 90 wystawach zbiorowych, regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych.

Otrzymał kilka nagród w konkursach regionalnych w Rzeszowie i Przemyślu, nagrodę Prezydenta Miasta Przemyśla w dziedzinie plastyki za rok 1980 i nagrodę Wojewody Przemyskiego z okazji czterdziestolecia twórczości malarskiej w 1998 r.

Prace Cezariusza Kotowicza znajdują się w zbiorach muzealnych w Krakowie, Rzeszowie, Opolu, Raciborzu, Kolbuszowej i Przemyślu, w zbiorach BWA w Rzeszowie, Opolu i Przemyślu, a także w Towarzystwie Przyjaciół Nauk i w Archiwum Państwowym w Przemyślu, w zbiorach prywatnych w kraju i za granicą.

12 grudnia – 13 stycznia 2004
ARTEFAKTY – 3
Bez końca o człowieku
kurator – Magdalena Rabizo-Birek

Artefakty – 3 to kontynuacja dorocznych prezentacji autorskich mających na celu ujawnienie, rozpoznanie i promocję najciekawszych problemów, zjawisk i tendencji w sztuce współczesnej przy udziale najlepszych krytyków i artystów regionu podkarpacia.

Druga wystawa zatytułowana „Bez końca o człowieku" autorstwa Magdaleny Rabizo-Birek – krytyka sztuki, pracownika naukowego Uniwersytetu Rze-

Galeria Sztuki Współczesnej MDK
Czynna codziennie, prócz sobót, w godz. 16.0–20.00, tel. (0 15) 842 09 61
Bliższe inf.: Dział Organizacji Imprez MDK, tel. (0 15) 842-09-61

TARNOBRZEG

24 listopada – 8 grudnia

XXVI Barbórkowa
Drama Teatralna
z udziałem teatrów warszawskich: Ateneum, Studio i Komedia oraz Teatru Wierszalin z Supraśla
Org.: Tarnobrzeski Dom Kultury, tel. (0 15) 822-21-10

ZAKLIKÓW

listopad
Najpiękniejsze zakątki naszego kraju – wystawa prac fotograficznych Krystyny Chamery

od 15 grudnia
– Wystawa stroików świątecznych

18 grudnia
– „Cicha noc..." – wigilijny wieczór poetycki
Org.: GOK Zaklików, tel. (0 15) 873-84-02

szowskiego – z udziałem artystów: **Stanisława Białogłowicza, Marka Pokrywki, Piotra Wójtowicza i Wiesława Wodnickiego** prezentowana będzie w naszej galerii w Przemyślu na przełomie bieżącego roku, a jej kolejne pokazy odbędą się w Sandomierzu, Krośnie, Gorlicach, Rzeszowie i Tarnowie.

Bez końca o człowieku

Kryzys przedstawienia wydaje się być zjawiskiem najbardziej charakterystycznym dla głównego nurtu sztuki minionego stulecia, który wyrósł z awangardowej rewolucji pierwszych trzech dekad XX wieku, najradykalniej przewartościowującej dotychczasowe tradycje i zasady twórczości plastycznej. Obrazy ukazujące świat, ludzi i przedmioty zastąpiły różnorakie idee mniej lub bardziej abstrakcyjnego „malarstwa", w którym cenione były nade wszystko jakości formalne. Parafrazując znaną maksymę nabisty Maurice`a Denisa dla przysłowiowego „współczesnego malarza" pierwszoplanowym zadaniem stało się pokrycie płaskiej powierzchni obrazu kolorami w pewnym określonym porządku, dopiero w drugiej kolejności (i najlepiej pretekstowo ujęte) anegdota, elementy pejzażowe, naga kobieta czy bojowy koń.

Od czasów wczesnego renesansu, a może jeszcze wcześniej – w grecko-rzymskiej starożytności, metaforycznymi symbolami sztuk pięknych, a jednocześnie ulubionymi ich motywami, były okno i lustro. Okno wskazywało te gatunki plastyczne, w których uwaga malarzy skierowana była na makrokosmos: naturę, światy ludzi i bogów. Lustro natomiast sygnalizowało malarską intymistykę – wnikanie artysty w zagadki mikrokosmosu i człowieczeństwa, przybierające formę portretów, martwych natur oraz scen rodzajowych we wnętrzach. Do metaforycznego

Wiesław Wodnicki, „Wnętrze B", 1984, olej, tempera/płótno, 119 x 92 cm

obrazu malarstwa jako okna odwołał się w słynnym eseju o sztuce nowoczesnej hiszpański filozof Jose Ortega y Gasset. Aby wskazać pozytywny aspekt dokonanej za ich sprawą radykalnej przemiany idei sztuki, przywołał taki oto obraz:

Wyobraźmy sobie, że patrzymy przez okno na ogród. (...) Ponieważ uwaga nasza skupiona jest na ogrodzie, nie zauważamy szyby, przenikamy ją wzrokiem. (...) Możemy jednak również nie zwracać uwagi na ogród i zatrzymać wzrok na szybie. Ogród zniknie wtedy sprzed naszych oczu, pozostanie z niego jedynie, jak gdyby przyczepiona do szyby, gmatwanina kolorów. Tak więc oglądanie ogrodu i oglądanie szyby to dwie różne czynności, które się nawzajem wykluczają (...). Podobnie dzieło sztuki znika z pola widzenia tego, kto w nim szuka tylko wzruszających losów Jana czy Marii, czy też Tristana i Izoldy, odpowiednio przystosowując do tego swe widzenie. Cierpienia Tristana są po prostu cierpieniami i mogą budzić współczucie o tyle tylko, o ile bierze się je za prawdziwe. Lecz przedmiot sztuki jest artystyczny dopiero wtedy, kiedy nie jest rzeczywisty. (...) Jednakże większość ludzi nie potrafi przystosować swego aparatu odbiorczego do szyby, nie jest w stanie postrzegać przezroczystości, jaką jest właśnie dzieło sztuki. Zamiast tego przenikają je wzrokiem i rozkoszują się ludzką rzeczywistością, do której dzieło sztuki nawiązuje.

Ortega y Gasset porównuje nieuchwytną istotę sztuki do przezroczystej szyby. Z kolei polski filozof sztuki Wiesław Juszczak w eseju zainspirowanym powieścią Pani Dalloway Virginii Wolff, posłużył się pięknym, wielo-znacznym, podkreślającym związek twórczości z transcendencją określeniem „zasłona w rajskie ptaki" (taki też tytuł nosi jego książka). Położenie nacisku na kreacyjny aspekt sztuki oraz samoistność i wagę formy w dziełach plastycznych – bo tak należy rozszyfrować owe metaforyczne wyrażenia – nie przyniosło jednak artystom XX wieku spodziewanego szczęścia, już raczej smutek niespełnienia, gorycz niezrozumienia i odrzucenia przez publiczność, która, nie znajdując w ich dziełach owych pogardzanych, a przecież stale poszukiwanych ludzkich treści – obrazu własnych doświadczeń, przeżyć i marzeń – odwróciła się od malarstwa w stronę obrazkowej kultury masowej, premiując uwagą nawet kicz, jeśli tylko odnajduje w nim jakąś cząstkę siebie.

Hiszpański myśliciel uznał dehumanizację sztuki za cechę wyróżniającą i łączącą różne kierunki Wielkiej Awangardy i taki tytuł nadał swojej rozprawie. Owo „odczłowieczenie" uwidoczniło się w deformacji kształtów rzeczywistych i stopniowej eliminacji z dzieł plastycznych elementów nazbyt ludzkich; przy czym twórcy nowoczesności szczególnie destrukcyjny impet skierowali na wizerunki człowieka. Kryzys portretu wydaje się być charakterystycznym rysem dwudziestowiecznej sztuki. Przyczyniły się do tego także fotografia i film – wynalazki techniczne niemal idealnie reprodukujące kształty rzeczywiste. Nade wszystko jednak w wieku dwudziestym nie wyłoniono spójnej wizji człowieczeństwa. Dynamicznie rozwijające się nauki o człowieku – psychologia i socjologia – przynosiły i przynoszą kolejne, wzajemnie sprzeczne odkrycia i rewelacje, które pogłębiają raczej niźli porządkują myślowy i ideowy chaos. Przyrost wiedzy naukowej na temat natury ludzkiej nie przekłada się na powszechną mądrość.

Współczesny człowiek, tak twórca jak i odbiorca sztuki, ma problemy z rozpoznaniem, jaki naprawdę jest. Czy kieruje nim rozum, czy – jak uważał Freud – jest w mocy popędów, namiętności i kompleksów, których źródła giną w ciemnych mrokach początków życia? Czy zmierza w stronę dobra czy zła? Czy jest Bóg, który stworzył świat i ludzi, czy też to społeczność ludzka, doskonaląc się przez wieki, mimo cyklicznych okresów kryzysów, wojen i zagłady, kształtowała prawo i moralność, bezskutecznie na ogół próbując przerwać spiralę nienawiści i przemocy? Współcześni artyści są zagubieni w gąszczu antropologicznych, socjologicznych i filozoficznych teorii, które zgodnie objawiają rozliczne uwiklania jednostek, a kwestionują ludzką podmiotowość, odrębność, siłę sprawczą, wolność woli. Nawet, jeśli obdarzeni zostali laską wiary, nie są wolni od dojmującego poczucia samotności, przygodności, przypadkowości i nieuniknionej subiektywności własnych duchowych i artystycznych poszukiwań.

dr Magdalena Rabizo-Birek

14 grudnia
Wigilia Artystów

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W RZESZOWIE

35-020 Rzeszów,
ul. Jana III Sobieskiego 18
*Dyrektor: **Tomasz Rut***
tel./fax centrala (0 17) 853-38-11
sekretariat – 853-36-67

20 listopada – 7 grudnia

W Górnej Sali wystawowej Domu Sztuki w Rzeszowie **pokaz prac Piotra Naliwajko**. Autor ukończył Wydział Grafiki ASP w Krakowie filia w Katowicach w pracowni Jerzego Dudy Gracza w 1984 roku. Bral udział w wielu wystawach zbiorowych, zorganizował niemal 50 wystaw indywidualnych w kraju i za granicą. Jego kontrowersyjne malarstwo zawsze wzbudza emocje. W tym upatruje siłę wypowiedzi artystycznej – trudno bowiem przejść obojętnie obok obrazu Naliwajki. Autor oprócz zawartych surrealistycznych wizji jest w niecodzienny sposób sugestywny za sprawą kunsztu warsztatowego. Wciąga widza w rodzaj polemiki. Zadaje pytania, filozofuje, rozprawia o ludzkich i boskich sprawach.

W Dolnej Sali wystawowej **wystawa z cyklu „Byli wśród nas" Stanisława Perykaszy.** Artysta zmarł w 2001 roku. Znany w naszym środowisku, żył i tworzył na jego peryferiach. W 1975 kończył krakowską ASP na Wydziale Rzeźby. Większość swej twórczości poświęcił jednak malarstwu. Wystawa została zorganizowana przy współpracy Galerii Pryzmat w Przeworsku, która prezentowała ją niedawno oraz przy pomocy artysty Zbigniewa Cebuli z Jarosławia. Choć artysta został nieco zapomniany, nie zapomnimy jego prac. Stworzył oryginalny indywidualny język plastycznej wypowiedzi, który zawsze będzie rozpoznawalny.

Piotr Naliwajko, „Self Portrait with Guardian Angel"

13–31 grudnia

11 grudnia odbędzie się w Górnej Sali Domu Sztuki uroczyste otwarcie bodaj najważniejszej **wystawy**, dla środowiska profesjonalnych artystów plastyków, **konkursowej „Obraz, Grafika, rysunek, Rzeźba Roku 2003"**. Wernisaż połączony z wręczeniem nagród laureatom konkursu. Impreza ta od wielu lat organizowana jest pod Patronatem Wojewody Podkarpackiego, Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz Prezydenta Miasta Rzeszowa, co świadczy, że jest to ważne wydarzenie w kulturalnym życiu naszego województwa i miasta Rzeszowa.

W tym samym czasie w Galerii Małej trwać będzie **wystawa grafiki warsztatowej Krzysztofa Cybulskiego** z Gdańska. Autor wystawy urodzony w 1964 roku jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych Wydziału Malarstwa i Grafiki w Gdańsku. Zajmuje się malarstwem, grafiką warsztatową, ale i grafiką i działalnością projektową. Brał udział w wystawach indywidualnych w kraju i za granicą. Jego barwne prace znalazły wielu odbiorców i znajdują się w kolekcjach państwowych i prywatnych. Prace, które będziemy mieli okazję obejrzeć w Domu Sztuki w Rzeszowie, charakteryzuje swoista dekoracyjność, ale i bardzo trudny do uchwycenia moment godzenia przede wszystkim we własnym wnętrzu artysty dwóch światów, które rządzą się odmiennymi prawami. Świat indywidualnej kreacji i wyrażania siebie przez grafikę projektową i drugi świat, głównie sposobu myślenia grafiką użytkową i jej komercyjną rolą. Efekty są imponujące pod względem warsztatowym, a treści niekiedy zaskakujące.

Piotr Rędziniak

BIURO WYSTAW ARTYSTYCZNYCH W KROŚNIE

38-400 Krosno, ul. Blich 2
*Dyrektor: **Maria Jurkowska***
tel. (0 13) 432-61-87

30 października – 21 listopada Wystawa malarstwa Waldemara Kordyacznego i rzeźby Marka Kordyacznego

Marek Kordyaczny – rzeźbiarz urodził się w Rzeszowie w roku 1956. Absolwent jarosławskiego Liceum Sztuk Plastycznych. Studiował na Wydziale Rzeźby Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom obronił w pracowni prof. Mariana Koniecznego w roku 1981. Po studiach pozostał na uczelni i rozpoczął pracę jako pracownik naukowo-dydaktyczny. Jest asystentem w krakowskiej ASP na Wydziale Architektury Wnętrz. Uprawia twórczość z zakresu rzeźby i rysunku.

Waldemar Kordyaczny urodził się w roku 1959 w Rzeszowie. Podobnie jak starszy brat Marek jest absolwentem Liceum Plastycznego w Jarosławiu. Studiował na Wydziale Grafiki Warsztatowej ASP w Krakowie – wydział zamiejscowy w Katowicach. Ilustracja książki i grafika były przedmiotem jego dyplomu, który obronil w 1987 roku. Dotychczas brał udział w wielu wystawach zbiorowych, takich jak „Artyści Polski południowo-wschodniej 1950–2000", kolejne edycje Międzynarodowego Biennale Malarstwa „Srebrny Czworokąt", rokrocznie w przeglądzie plastyki Podkarpacia „Obraz, Grafika, Rysunek, Rzeźba Roku" oraz w wystawie „Współczesna Polska Sztuka Książki". Zorganizował także kilka wystaw indywidualnych. Mieszka i tworzy w Lesku. Uprawia malarstwo, grafikę i rysunek.

Małe formy rzeźbiarskie, które obejrzymy na wystawie dwóch braci artystów – to swoista szkoła. Można w tych maleńkich formach odnaleźć echa przyrody, architektury (a więc ludzkie środowisko egzystencji) i wreszcie motywy autobiograficzne, gdzie artysta bada swoje uczucia wobec innych ludzi czy wręcz wo-

bec Najwyższego. Bo czy są ważniejsze pytania w naszym życiu?

Waldemar – młodszy z braci artystów, o równie dużym potencjale twórczym, przedstawi widzom obrazy tzw. „pisane" i dzieła nowsze, gdzie zmienia swoją ulubioną manierę i dużymi krokami zmierza ku ekspresji ledwie że figuratywnej. Lecz jest ta ekspresja także projekcją jego osobistego pragnienia szukania lepszego świata. Stojąc przed jego ostatnimi obrazami przeczuwam, że przez ich widome piękno zmierza wyraźnie do boskiego Dobra.

28 listopada – 19 grudnia
Wystawa rysunku Bernarda Homziuka i Edyty Kuklewskiej

Kolejna wystawa dwojga autorów. Przedmiotem ekspozycji będzie rysunek. Przez wiele wieków był on traktowany jako wstęp i przygotowanie do malarstwa, grafiki czy rzeźby. Wiek XX spowodował, że rysunek stał się samodzielną dziedziną sztuki. Mimo pewnych ograniczeń artyści rysujący czy to tradycyjnie tzn. ołówkiem, czy używając innych środków, pozwalają miłośnikom sztuki dojść do przekonania, że niekiedy malarstwo, grafika czy rzeźba jest tylko rysunkiem ubarwionym, rysunkiem wyrytym czy wytrawionym, bądź rysunkiem ukrytym pod drewnem, kamieniem albo tworzywem sztucznym. Rysunek współcześnie stał się ogromnym światem w granicach sztuki. Kilka słów o rysownikach: **Edyta Kuklewska** jest absolwentką Instytutu Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie. Dyplom otrzymała w pracowni prof. Stanisława Góreckiego w roku 1996. Kontynuowała studia podyplomowe jako scenograf w krakowskiej ASP w latach 1996–1998. Do tej pory swoją twórczość pokazywała na ponad 20 wystawach indywidualnych i zbiorowych w Warszawie, Krakowie, Lublinie, Rzeszowie, Zamościu, Olsztynie i Białymstoku.

Bernard Homziuk ukończył z wyróżnieniem Instytut Wychowania Artystycznego UMCS w Lublinie. Dyplom w pracowni grafiki prof. Danuty Kołwzan-Nowickiej. Jest adiunktem w Pracowni Rysunku na Wydziale Artystycznym UMCS w Lublinie. Autor ponad 120 wystaw indywidualnych i zbiorowych. Jego prace znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych m.in. w Hiszpanii, Kanadzie, Rosji, Japonii, na Węgrzech, we Włoszech, Niemczech i w USA.

O swojej twórczości artysta mówi tak: „Cieszę się, że mogę swoje najbardziej odległe wyprawy zrealizować przy pomocy tak prostych i prozaicznych narzędzi – ołówka i papieru.

Marek Burdzy

GALERIA FOTOGRAFII MIASTA RZESZOWA

35-030 Rzeszów, ul. 3 Maja 9
Dyrektor: ***Irena Gałuszka***
tel. (0 17) 853-24-45

23 października – 20 listopada
- **Ogólnopolska wystawa pokonkursowa „WODNE HARCE"**
- **GALERIA DEBIUTY Fotografia Doroty Czajak i Damiana Bieńka z MDK w Rzeszowie** (instr. Mieczysław Mróz)

24 listopada – 30 grudnia
„Prawosławie" – Tadeusz Żaczek (Biała Podlaska)

37-741 Krasiczyn
tel. (0-16) 671-83-21
www.krasiczyn.motronik.com.pl

18 października – 5 grudnia

Ewa Wojtasiewicz (Warszawa), **Magdalena Piwowarczyk** i **Lidia Piwowarczyk** (Kraków)
– wystawa fotografii i malarstwa ph. „Pamiętniki"

ZABYTKI

ZAMEK „KAMIENIEC" I „PRZĄDKI"

Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytkóww Rzeszowie opublikował książkę *Zamek „Kamieniec" i Prządki"* – III tom z serii wydawniczej Zabytki Niematerialne Województwa Podkarpackiego. Publikacja ta – w głównej mierze dzieło autorstwa Andrzeja Karczmarzewskiego – opatrzona została wstępem Piotra Łopatkiewicza zatytułowanym *Ruiny zamku „Kamieniec" w świetle źródeł historycznych i architektonicznych.*

Książka dotyczy miejsca, które w szczególny sposób zapisało się w historii i kulturze polskiej. Zamek „Kamieniec" był nie tylko warownią stanowiącą ważny punkt obronny w tej części Polski, ale też scenerią wydarzeń, które posłużyły wybitnym pisarzom za kanwę dla ich najwybitniejszych dzieł, by wymienić *Króla zamczyska* Seweryna Goszczyńskiego czy *Zemstę* Aleksandra Fredry. Jak pisze Andrzej Karczmarzewski: „Ruiny zamku i pobliski rezerwat skalny „Prządki" od dawna poruszały wyobraźnię. Przez wieki obrosły bogatą tradycją, w której fakty historyczne przemieszały się z wierzeniami, legen-

dami i podaniami ludowymi, z wizjami artystów". Autor publikacji podania i legendy związane z tym miejscem zebrał i przedstawił żywym, przystępnym dla szerokiego grona odbiorców językiem. Barwnie opowiedziane historie o zamczysku, oparte na rzetelnej wiedzy i badaniach naukowych, są jedynymi w swoim rodzaju zabytkami niematerialnej kultury regionu, stanowiącymi bogate źródło wiedzy o zwyczajach i światopoglądzie naszych przodków.

Publikację wzbogaca materiał ilustracyjny. Są to zarówno ilustracje archiwalne, jak i barwne fotografie autorstwa Tadeusza Budzińskiego i Igora Witowicza, a także plan sytuacyjny ruin zamku „Kamieniec" oraz mapka okolic Krosna. Książka zaopatrzona jest również w streszczenia obcojęzyczne.

Konstrukcja publikacji (zwięzłe wprowadzenie historyczne na temat zamku „Kamieniec", żywym językiem zrelacjonowane opowiadania i legendy związane z zamkiem i sąsiadującymi „Prządkami" oraz tekst o tradycyjnych zajęciach miejscowej ludności), interesujący zestaw archiwalnych i współczesnych fotografii sprawia, że książka stanie się – mamy nadzieję – atrakcyjnym źródłem wiedzy o tym zakątku Polski dla czytelników w każdym wieku.

Malownicze ruiny zamczyska poruszały wyobraźnię pisarzy, malarzy, artystów i zwykłych prostych ludzi. Urok tego miejsca przyciąga i dziś wielu ludzi. Sam zamek, jak i położony nieopodal rezerwat przyrodniczy „Prządki", są celem licznych wycieczek szkolnych, mieszkańców Krosna i okolic oraz turystów z całej Polski. Książka dokumentująca niematerialne sfery naszej kultury może stac się zachętą do odkrywania innych aspektów znanego i popularnego obiektu zabytkowego, jakim jest odrzykoński zamek.

Publikacja jest do nabycia u wydawcy: w Regionalnym Ośrodku Badań i Dokumentacji Zabytków w Rzeszowie (ul. Hetmańska 15, 35-045 Rzeszów, tel./fax (0 17) 853-29-43, e-mail: robidz.rzeszow@kobidz.pl).

WYDARSZENIA

ciąg dalszy ze str. 3

w Żarnowcu" oraz pamiątkowe medale autorstwa Marka Wiatra, wykonane specjalnie na uroczystości jubileuszowe. Gościem honorowym sesji był prawnuk Konopnickiej, Jan Bielecki, przewodniczący Zarządu Głównego Towarzystwa im. Marii Konopnickiej w Warszawie, który wystąpił z okolicznościowym wykładem. Integralną częścią obchodów była ogólnopolska sesja naukowa pt. *Upominki od Narodu. Jubileusze, rocznice, obchody pisarzy 1864–1918* z udziałem naukowców z 12 ośrodków akademickich w Polsce.

Najważniejszym punktem obchodów była inscenizacja przyjazdu Konopnickiej do Żarnowca w wykonaniu aktorów z Rzeszowa i Krakowa. W rolę Marii Konopnickiej wcieliła się Barbara Napieraj z Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, przyjaciółkę poetki – malarki Marii Dulębianki – zagrała Agata Pasieczny, w roli lwowskiego dziennikarza Zygmunta Frylinga wystąpił Mieczysław Napieraj, posła Jakuba Bojko zagrał Jacek Lecznar. Inscenizację obejrzało ponad dwa tysiące widzów, wśród nich dużo młodzieży z różnych stron Polski.

Wspaniale były odebrane przez publiczność koncerty (7 i 8 września) na scenie ustawionej w zabytkowym parku Muzeum. I tak odbył się koncert fortepianowy Andrzeja Kubicy z Krakowa (w programie utwory F. Chopina) oraz koncert pt. *Od pieśni do arii*, a także uroczysta gala operowo-operetkowa. Wystąpili soliści Opery Krakowskiej i Bytomskiej, Teatru Wielkiego w Łodzi i Teatru Wielkiego w Poznaniu oraz Marek Wiatr z córką Justyną z Jedlicza. Występy artystyczne uświetnił Wojciech Siemion, który po mistrzowsku prezentował utwory Marii Konopnickiej oraz wiersz napisany na okoliczność 100-lecia Daru Narodowego przez Janusza Kopcia z Chicago. Wystąpiły również laureatki konkursów recytatorskich organizowanych przez Muzeum w Żarnowcu.

W ostatni dzień obchodów (9 września) uczniowie z LO w Jedliczu recytowali wiersze poetki, a uczniowie SP w Żarnowcu przedstawili piękną inscenizację słowno-muzyczną, przygotowaną na podstawie baśni *O Krasnoludkach i sierotce Marysi*.

Obchody 100-lecia Daru Narodowego zakończyły się (10 września) wycieczką do Lwowa, gdzie złożono kwiaty na grobie Marii Konopnickiej na cmentarzu Łyczakowskim oraz na grobie Marii Dulębianki – malarki i przyjaciółki poetki – na Cmentarzu Orląt. W wyjeździe do Lwowa uczestniczyły delegacje ze Starostwa Powiatowego w Krośnie, Urzędu Gminy w Jedliczu, Muzeum w Żarnowcu, a także praprawnuczki poetki Elżbieta Twardowska i Maria Rajpold, naukowcy i zaproszeni goście.

Paweł Bukowski

Wiklina w Arboretum

Na terenie Arboretum i Zakładu Fizjografii w Bolestraszycach od 7 do 22 lipca 2003 roku odbył się II Międzynarodowy Plener Artystyczny „Wiklina w Arboretum". Organizatorem pleneru było Arboretum, a współorganizatorem Tarnobrzeski Dom Kultury – organizator wielu ogólnopolskich i międzynarodowych plenerów. W plenerze uczestniczyli artyści plastycy zrzeszeni w Ogólnopolskim Stowarzyszeniu Twórczym „Wiklina" oraz zaproszeni goście. Komisarzem pleneru był Stanisław Dziubak – prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Twórczego „Wiklina". W plenerze z Polski uczestniczyli: Anna Burli-

Praca Masakatsu Yoshida (Japonia). W tle kwitnąca bugenwilla z kolekcji roślin szklarniowych fot. N. Piórecki

kowska, Katarzyna Krzykawska, Małgorzata Maćkowiak z Krakowa, Krzysztof Czerwiak ze Stalowej Woli, Stanisław Dziubak z Tarnobrzega, Jolanta Kazimierska-Brejdak ze Stargardu Szczecińskiego, Lechoslaw Kozłowski, Jagoda Krajewska, Ludmiła Gałkiewicz, Marek Wagner, Barbara Yoskida z Łodzi, Elżbieta Piórecka z Przemyśla, Maria Polakowska-Prokopiak z Lublina, Aleksandra Zuba-Benn z Tarnowa. Z zagranicy w plenerze udział wzięli: z Danii Johanes Balsgaard i Laust Balsgaard, ze Szwajcarii Annemarie Frascoli, ze Słowacji Peter Krupa i z Japonii Masakatsu Yoshida. Podczas pleneru powstało w przestrzeni ogrodu kilkanaście prac obiektów z wikliny. Powstałe rzeźby wzbogaciły przestrzeń Arboretum i stały się dużą atrakcją turystyczną.

Z wernisażu wystawy (od lewej): dyrektor Muzeum Jan Gancarski, ojciec prowincjał Jacek Waligóra, st. kustosz Andrzej Kosiek, ojciec Dominik

Klasztor i kościół Kapucynów w Krośnie (1753–2003) 250 lat działalności

Rzadki jubileusz nieprzerwanej służby Bogu i ludziom obchodzony był w Krośnie (4-5 X) przez rodzinę zakonną kapucynów. Trwająca ćwierć tysiąca lat działalność tego zgromadzenia w mieście jednoznacznie wpisała się w jego dzieje. Stąd uroczysta inauguracja obchodów miała miejsce w Muzeum Podkarpackim, gdzie otwarto przygotowaną przez dział historyczny tej instytucji okolicznościową wystawę okresową (czynna X-XI 2003). Jej celem jest tkwiący treściami w historii pokaz wybranych materiałów archiwalnych oraz zabytków sztuki, pozostających na wyposażeniu klasztoru i kościoła. Jest ona także pierwszym tego rodzaju przedsięwzięciem, gdyż zbiorów nie udostępniano dotychczas publiczności muzealnej.

Na wystawie pokazano m.in. najwcześniejsze archiwalium, które nosi datę 1 X 1753 r. Tym pismem ówczesny starosta krośnieński, wojewoda krakowski i hetman wielki koronny Klemens Branicki, wyraził zgodę na założenie klasztoru. Branicki zlecał dzierżawcy starostwa krośnieńskiego Ignacemu Adamowi Rogala Lewickiemu, *aby place na tąż fundacyję wystarczające od dziedziców tychże placów zakupić, ze skarbu mego zapłacić, in finem tejże fundacyi starał się i dysponował.* Obligował go też, aby o decyzji powiadomił władze miasta. Inny z dokumentów, pochodzący z kancelarii króla Augusta III Sasa (26 XII 1754), zawiadamiał magistrat Krosna o zgodzie na alienację lub sprzedaż części dóbr monarszych w celu założenia klasztoru. Wczesna jest także mapa prowincji polskiej zakonu (1766), na której zaznaczono krośnieński konwent.

Bardzo ciekawe są jezuickie manuskrypty z wyposażenia krośnieńskiego kolegium (XVIII w.). Po kasacie zakonu jezuitów (1773) kapucyni przejęli je do swojej biblioteki klasztornej, ratując przed zagładą.

Na wystawie pokazano również fragment klasztornych zbiorów artystycznych (malarstwo religijne, portrety XVIII–XX w.), dawne relikwiarze, naczynia i szaty liturgiczne. Wśród tych ostatnich są ornaty białe tkane techniką gobelinową (ok. 1760), pochodzące z manufaktury Romerów w Bieździadce. Zalicza się je obecnie do najpiękniejszych i najcenniejszych szat liturgicznych z II połowy XVIII w. w Polsce południowo-wschodniej. Całość uzupełniają przedmioty codziennego użytku i nowsza dokumentacja fotograficzna, wskazująca na ludzi i wydarzenia z historii konwentu.

Ważnym, wkomponowanym w jubileusz wydarzeniem była także konferencja naukowa, podczas której po raz pierwszy sięgnięto szeroko i głęboko w historię klasztoru i kościoła, wydobywając na światło dzienne szereg nieznanych dotąd faktów. Konferencja, przygotowana wspólnie przez Podkarpackie Towarzystwo Historyczne, Klasztor Kapucynów i Muzeum Podkarpackie, odbyła się 4 X w sali św. Ojca Pio przy klasztorze. Wygłoszono na niej 10 referatów: *Krosno w połowie XVIII wieku* (mgr Andrzej Kosiek); *Architektura i wyposażenie klasztorów kapucyńskich na przykładzie Krosna* (mgr lic. Lucyna Rotter); *Początki kościoła i klasztoru, architektura i sztuka* (mgr Mariusz Czuba); *Życie codzienne kapucynów krośnieńskich* (o. dr hab. Józef Marecki); *Wybitne postacie krośnieńskich kapucynów* (o. dr Roland Prejs); *Kontakty krośnieńskich kapucynów z miejscowym duchowieństwem* (ks. Zbigniew Jan Czuchra); *Między klasztorem a miastem – w kręgu wzajemnych relacji* (mgr Andrzej Kosiek); *Wydarzenia religijne w świątyni klasztornej* (mgr lic. Agnieszka Szmerek); *Klasztor kapucyński w Krośnie w literaturze i sztuce* (mgr Ewa Mańkowska); *Działania organów bezpieczeństwa wobec zakonników i klasztoru w l. 1982–1988* (dr Krzysztof Kaczmarski).

Faktem godnym odnotowania jest ukazanie się, w związku z jubileuszem, tłumaczonego z łaciny wartościowego tekstu źródłowego. Jest nim pomocna dla badaczy i ciekawa dla miłośników miasta i regionu *Kronika klasztoru kapucynów w Krośnie t. I 1753–1828* w opracowaniu o. Józefa Mareckiego OFM Cap. (Kraków 2003).

Andrzej Kosiek

Wystawa „MISTRZOWIE I ICH DZIEŁA”

w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie (6 listopada 2003 r. – 31 marca 2004 r.)

Alojzy Rejchan, „Portret kobiety” ; 1845, akwarela / papier

Tadeusz Makowski, „Pejzaż miejski” ; 1926-1927, gwasz / papier